

ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สุกฤษา จิตต์สม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สุกิศา จิตต์สม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

PSYCHOSOCIAL FACTORS INFLUENCING CYBERBULLYING VICTIMIZATION
AMONG UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

SUPISA JITSOM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER OF NURSING SCIENCE
IN PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING
FACULTY OF NURSING
BURAPHA UNIVERSITY

2021

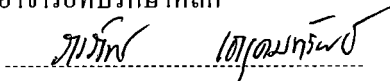
COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

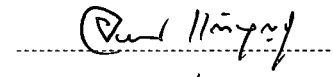
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุภิกา จิตต์สม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

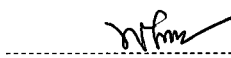
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

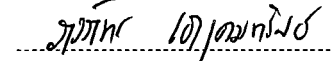
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

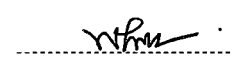

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์)

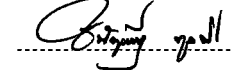
 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ แก้วบุญชู)

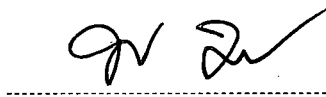
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามญช์ อินทะพูน)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามญช์ อินทะพูน)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนชัยไชยาพูน)

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชัย จุลเมตต์)

วันที่ ๖ เดือน ๗๕๕ พ.ศ. ๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 17 เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

61920060: สาขาวิชา: การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต; พย.ม. (การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต)

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านจิตสังคม, การถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 สุทธิศาสตร์ : ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. (PSYCHOSOCIAL FACTORS INFLUENCING CYBERBULLYING VICTIMIZATION AMONG UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ภรภัทร เสงอุคมทรัพย์, Ph.D., พิชามณูษ์ อินทะพุด, Ph.D. ปี พ.ศ. 2564.

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งที่มีรายงานเกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ และอำนาจการทำนายของปัจจัยด้านจิตสังคมต่อพฤติกรรมการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 134 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามซึ่งแบ่งได้เป็น 8 ส่วน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) การเห็นคุณค่าในตนเอง 3) พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต 4) การสนับสนุนทางสังคม 5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง 6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ 8) การถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ ได้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบสอบถามในส่วนที่ 2-8 เท่ากับ .83, .94, .95, .84, .93, .88 และ .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์เท่ากับ 24.88 ($SD = 4.76$) ถือเป็นกรถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในระดับต่ำ ปัจจัยด้านจิตสังคมที่สามารถทำนายการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ($\beta = .297, p < .001$) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($\beta = -.167, p < 0.05$) โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ได้ร้อยละ 13.30 ($R^2 = .133, p < 0.05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลวิชาชีพ บุคลากรด้านสุขภาพ คณาจารย์ และผู้บริหารการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการป้องกัน เฝ้าระวัง ตลอดจนลดปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียน โดยเฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่งเสริมด้านการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

61920060: MAJOR: PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING; M.N.S.
(PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING)

KEYWORDS: PSYCHOSOCIAL FACTORS, CYBERBULLYING VICTIMIZATION, UPPER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS

SUPISA JITSOM : PSYCHOSOCIAL FACTORS INFLUENCING CYBERBULLYING
VICTIMIZATION AMONG UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS. ADVISORY
COMMITTEE: PORNPAT HENGUDOMSUB, Ph.D., PICHAMON INTAPUT, Ph.D. 2021.

High school students are a group of teenagers who have reported of cyberbullying victimization. The purposes of this predictive correlational study were to examine cyberbullying victimization and the predictive power of psychosocial factors on this cyberbullying among upper secondary school students in Muang District, Buriram Province. Simple random sampling was used to recruit 134 participants. Eight questionnaires were used to gather data regarding 1) personal information; 2) Self-esteem; 3) Internet Addiction ; 4) Social Support; 5) Interpersonal relationship between students and their guardians; 6) Interpersonal relationship between students and friends; 7) Interpersonal relationship between students and their teachers, and 8) Cyberbullying Victimization. The Cronbach's alpha coefficients of questionnaires no. 2-8 were .83, .94, .95, .84, .93, .88 and .89, respectively. Descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis were employed for data analyses.

The results revealed that the mean score of cyberbullying victimization of this sample was 24.88 ($SD = 4.76$), which can be classified as a low level. Psychosocial factors that significantly predicted cyberbullying victimization were Internet Addiction ($\beta = .297, p < .001$), and Interpersonal relationship between students and their parents ($\beta = -.167, p < 0.05$). These two factors could together explain cyberbullying victimization's variance for 13.30 % ($R^2 = .133, p < 0.05$).

The study results suggest that nurses, health related personnel, teachers and education administrators could apply the results for prevention, surveillance, and reducing cyberbullying victimization's problems among students, high school students in particular. Promoting the use of the Internet creatively and good relationship between students and their parents is recommended.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุคมทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชามณูชัย อินทะพุด อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนช่วยตรวจสอบความถูกต้องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้ความเมตตาอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้พลังทางปัญญา และให้การสนับสนุนเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนุริรัมย์พิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้พิจารณาอนุญาตให้แก่นักศึกษาช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและเป็นแรงสนับสนุนให้ดำเนินการวิจัยด้วยความวิริยะ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณดาบุญเหลือ คุณชายช่อนกลิ่น จิตต์สม และครอบครัวอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า รวมถึงเพื่อน ๆ รหัส 61 สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการีบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา มีความพยายามอดทน และประสบความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

สุกฤษา จิตต์สม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	12
การถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียล.....	18
ปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลในวัยรุ่น	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	39

การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	44
ตอนที่ 2 ข้อมูลการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านจิตสังคมที่ เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	51
ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	56
สรุปผลการวิจัย	56
อภิปรายผลการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้.....	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก	76
ภาคผนวก ข	81
ภาคผนวก ค	83
ภาคผนวก ง	100
ภาคผนวก จ	102
ประวัติย่อของผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน.....	33
ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูล ส่วนบุคคล ($n = 134$)	44
ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และคะแนนการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 134$)...47	
ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกรังแกเป็นรายข้อ เกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล ($n = 134$).....	48
ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูก รังแกผ่านโลกโซเชียล ($n = 134$)	51
ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร ($n = 134$).....	54
ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ($n = 134$).....	55

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพที่ 2 การกำหนดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (E) และปัจจัยส่วนบุคคล (P) ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ (Bandura, 1976).....	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านสารสนเทศและการใช้งานอินเทอร์เน็ต มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายดาย อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน ช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้สะดวก ตลอดเวลา และไม่จำกัดสถานที่ ช่องทางการใช้อินเทอร์เน็ตมีหลากหลายวิธี เช่น ส่งข้อความ แชร่วิดีโอ แชร์ภาพถ่าย เล่นเกมออนไลน์ โดยใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น (Ozden & Icelliglu, 2014) ในประเทศไทยได้มีการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนในปี พ.ศ. 2561 เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561 พบว่ามีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.9, 39.3, 47.5, 52.9 และ 56.8 ตามลำดับ การใช้อินเทอร์เน็ตตามกลุ่มอายุต่าง ๆ พบว่า กลุ่มอายุ 15-24 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.4 และประชากรส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมทางสังคม (Social Network) ได้แก่ การใช้ Facebook, Twitter, Google, LINE และ Instagram คิดเป็นร้อยละ 94.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญ สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว เป็นช่องทางในการสื่อสารของคนยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0 และเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่วัยรุ่นเลือกใช้กระทำความรุนแรงต่อกัน เป็นการกลั่นแกล้งประเภทใหม่รูปแบบหนึ่งซึ่งเรียกว่า การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) ซึ่งการรังแกในรูปแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา อย่างนิรนาม ผ่านเครื่องมือสื่อสาร อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต เป็นต้น

การศึกษาศถานการณ์การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในต่างประเทศ พบว่า 7 ใน 10 ของเด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาเคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (National Crime Prevention Council, 2014) ในประเทศตุรกีพบว่าร้อยละ 35.7 ของนักเรียนเปิดเผยว่าเคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Jones, 2014) และในประเทศแคนาดาพบว่าร้อยละ 3 ของวัยรุ่นยอมรับว่าเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์ (Beran & Li, 2005) สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์จากเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 12.24 เคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งฝ่ายเดียว และร้อยละ 5.24 ของเยาวชนดังกล่าว เคยเป็นทั้งผู้ถูกกลั่นแกล้งและผู้ที่ทำกรกลั่นแกล้งผู้อื่น (ฉัฐธา วินิจนัยภาค, 2560) และจากการศึกษา

ในนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศพบว่า ร้อยละ 43.1 เคยถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง และร้อยละ 33.6 เคยกลั่นแกล้งผู้อื่นผ่านทางโลกโซเชียล (นันทนัช สงศิริ, 2554) จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการรังแกผ่านโลกโซเชียลมีอยู่ทั่วโลกและมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมรังแกและถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมากที่สุด

วัยรุ่นถือเป็นช่วงเวลาที่นับว่ามีความวิกฤตในการดำเนินชีวิต เนื่องจากเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (เปรมฤดี หงส์สุทธิ, ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์ และดวงใจ วัฒนสินธุ์, 2560) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization [WHO], 2015) กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการในด้านร่างกาย เช่น การมีวุฒิภาวะทางเพศ และมีพัฒนาการทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ตลอดจนมีการเปลี่ยนสภาวะทางด้านเศรษฐกิจจากการที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจ กลายเป็นบุคคลที่สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้ สามารถที่จะรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองและได้ โดยได้แบ่งพัฒนาการวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะวัยรุ่นตอนต้น (Pre-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 10-14 ปี 2) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (Early-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 15-17 ปี และ 3) ระยะวัยรุ่นตอนปลาย (Late-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 18-19 ปี จะเห็นได้ว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมปลายส่วนใหญ่จะเป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลางที่มีอายุระหว่าง 15-17 ปี โดยการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศและฮอร์โมนเพศที่สมบูรณ์ มีการพัฒนาทางด้านจิตใจโดยการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม โดยเริ่มที่จะเปลี่ยนจากการพึ่งพาครอบครัวมาเป็นพึ่งพาตนเองมากขึ้น (WHO, 2015)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการรังแกผ่านโลกโซเชียล ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แต่ยังไม่พบรายงานการศึกษาเรื่องนี้ในนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบมีผู้ตกเป็นเหยื่อของการรังแกผ่านโลกโซเชียล คิดเป็นร้อยละ 46.15 (วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพกา ธานินพงศ์, 2558) จากการศึกษาการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกโซเชียลและพฤติกรรมรังแกผู้อื่นผ่านโลกโซเชียลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีรายงานนิสิตที่ตกเป็นเหยื่อๆ และมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นๆ อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง (อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559) และจากการศึกษาพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียลของเยาวชนในภาคใต้พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่รู้และเข้าใจพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียลในระดับดีมาก (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยารัตนคุณ, 2558) จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลายเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีความเสี่ยงต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูง

ทั้งนี้เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ หลายอย่างและรวดเร็ว ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนในตนเอง เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจ ตลอดจนวัยนี้เป็นวัยที่มีการใช้ และเข้าถึงสื่อในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

ด้านการเรียนของวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ค่อนข้างแตกต่างจากการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถือเป็นช่วงเวลาสำคัญในการวางแผนศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา วัยรุ่นส่วนใหญ่มักถูกคาดหวังและกดดันจากครอบครัวในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาที่เป็นที่ยอมรับของสังคมและมีรายได้สูง เช่น แพทย์ วิศวกร เป็นต้น (สุภาภรณ์ ทนเถื่อน, 2553) นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าของสื่อออนไลน์ และเทคโนโลยีอย่างครบครัน มีการใช้สื่อออนไลน์ และเทคโนโลยีการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร และการแสดงออกทางด้านความคิด วัยรุ่นเป็นวัยที่นิยมใช้การสนทนาผ่านเทคโนโลยีโทรคมนาคมมากที่สุด จากการสำรวจพบว่ามากกว่า 1 ใน 4 ของวัยรุ่นใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เป็นเวลามากถึง 6-7 ชั่วโมงต่อวัน (ฐิตินันท์ ศรีสติติ และอำนาจ แซ่ตระกูล, 2552) ซึ่งวัยรุ่นบางรายอาจใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในทางที่ผิด เสพติดการสื่อสารทั้งโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตมากเกินไป ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษา เกิดปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว มีภาวะซึมเศร้า ความเครียด และวิตกกังวล (ฐิตินันท์ พิวนิล และพิมพ์พรรณ อิศรภักดี, 2558) จากการศึกษาพบว่า การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเป็นเหตุของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์โดยส่งผ่านทางพฤติกรรมรังแกผู้อื่น ($\beta = .35$) (อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559) กล่าวได้ว่าวัยรุ่น โดยเฉพาะที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ต้องเผชิญกับการปรับตัวด้านการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและต้องปรับตัวในยุคดิจิทัลไทยแลนด์ 4.0 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ได้

การตกเป็นเหยื่อหรือการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ (Cyberbullying victimization) นั้นส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ที่ถูกรังแกเป็นอย่างมาก เนื่องจากการรังแกผ่านโลกไซเบอร์มักพบว่ามีการแพร่กระจายในวงกว้าง ทำให้มีผู้คนรับรู้ถึงเหตุการณ์เป็นจำนวนมาก อีกทั้งข้อมูลที่กระจายออกไปก็ยังคงปรากฏอยู่ในโลกไซเบอร์ไปตลอด (ฉัฐริชต์ สาเมาะ, พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, โอจาเนน, รัตนภูมิ สามีคศิริภรณ์ และ กวีดามัช, 2557) การให้ความสำคัญกับการศึกษาที่จำเพาะกับกลุ่มที่ตกเหยื่อหรือการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์จึงมีความจำเป็น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ผลกระทบจากการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ทำให้ผู้ที่ถูกรังแกเกิดความเครียด วิตกกังวล หวาดระแวง ไม่สบายใจ (Hinduja & Patchin, 2010;

Rivituso, 2014) มีภาวะซึมเศร้า หรือกระตุ้นภาวะซึมเศร้าให้กำเริบ มีความคิดฆ่าตัวตาย (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2557; ปองกมล สุรัตน์, 2561g; Guo, 2016) ส่วนผลกระทบทางสังคมทำให้ผู้ที่ถูกรังแกเสื่อมเสียชื่อเสียง อับอาย ถูกเกลียดชัง ภาพลักษณ์เสียหาย เกิดการแยกตัวจากสังคม และไม่ไว้วางใจใคร (ปองกมล สุรัตน์, 2561ข) และมีปัญหาด้านการเรียน มีผลการเรียนตกต่ำและขาดเรียน (สุภาวดี เจริญวานิช, 2560; Hinduja & Patchin, 2010) จากผลการวิจัยยังพบว่า การรับรู้ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ พบว่านักเรียนมีการมองว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เป็นเรื่องสนุกสนาน แสดงให้เห็นถึงการขาดจิตสำนึก ทั้ง ๆ ที่ส่งผลกระทบให้ผู้อื่นที่ถูกรังแกเกิดความอับอาย เกิดความวิตกกังวล (ชั้นยากร ตุคเกื้อ, เกษตรชัย และหิม และฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2562) ดังนั้นหากวัยรุ่นยังมีพฤติกรรมรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ ขาดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้ผู้ที่ถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ได้รับผลกระทบด้านร่างกาย จิตใจ อาจคิดฆ่าตัวตายได้

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัยภายในบุคคล ที่หมายรวมถึงปัจจัยทางกาย ทางความคิดและทางพฤติกรรม และปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยภายในบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกรังแกโดยตรง ได้แก่ เพศ (วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพกา ธานีพงษ์, 2558) การเห็นคุณค่าในตนเอง (บุษยรัต รุ่งสาคร, 2554; Brewer & Kerslake, 2015) ความฉลาดทางอารมณ์ (Ojedokun & Idemudia, 2013) และพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต (วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพกา ธานีพงษ์, 2558) เป็นต้น ส่วนปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน และการมีความรุนแรงในครอบครัว (รัตติยา ดินน้ำจืด และไวพจน์ กุลาชัย, 2560) สัมพันธภาพในครอบครัว (นันทนัช สงศิริ, 2554) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Ortega-Ruiz & Nunez, 2012) การสนับสนุนทางสังคม (อิสริยา ปาริชาติกานนท์ และอัจฉรา ประเสริฐสิน, 2560) อุปกรณ์การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสถานที่ที่ใช้เพื่อเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพกา ธานีพงษ์, 2558) เป็นต้น ผลการวิจัยที่ศึกษาดังกล่าวนั้นแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะจงศึกษาในบริบทของผู้ถูกรังแก (Cyberbullying victimization) โดยศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมซึ่งหมายรวมทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อม จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยด้านจิตสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมคิดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) เป็นความรู้สึกต่อตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับคุณค่า ความสามารถในการด้านต่าง ๆ และการยอมรับจากคนอื่น ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งอาจส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และการแสดงออกทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นได้ โดยการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองและความต้องการให้ตนเองเป็นอย่างไร หากความต้องการและมุมมองที่มีต่อตนเองสอดคล้องกัน จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่า นำภาคภูมิใจ แต่ถ้าความต้องการกับมุมมองไม่ไปด้วยกัน จะส่งผลให้บุคคลนั้นไม่รู้สึกถึงคุณค่าของตัวเอง ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (รัศมีแสง หนูเป็นทอง, ทศนา ทวีคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์, 2561) จากการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับทัศนคติต่อการชมเชยรังกผ่าน โลกไซเบอร์พบว่า นักเรียนหญิงที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีทัศนคติทางลบกับการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ (บุษยรัต รุ่งสาคร, 2554) และผลศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ในวัยรุ่นพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการตกเป็นเหยื่อการรังแกบนโลกไซเบอร์บ่อยครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .001$ (Alvarez-Garcia, Nunez, Dobarro, & Rodriguez, 2015) ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet addiction) เป็นรูปแบบและพฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปจนมีอาการเสพติดคล้ายคนที่ติดสารเสพติด (Young, 1996 อ้างถึงใน สุนันท์ เสียงเสนาะ, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, 2560) ส่งผลให้ผู้ใช้หมกมุ่นกับการใช้อินเทอร์เน็ตนานติดต่อกันหลายชั่วโมงต่อวันและใช้นานมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อถูกขอให้ยกเลิกใช้จะต่อต้านมีปฏิกิริยาหงุดหงิดไม่พอใจอย่างรุนแรง และอาจถึงขั้นก้าวร้าว (ชาญวิทย์ พรนภดล และเอชรา วสุพันธ์จิต, 2559) จากการสำรวจกลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 94.1 มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ซึ่งในวัยดังกล่าวจัดเป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งเป็นวัยที่มีความเปราะบางต่อการใช้อินเทอร์เน็ตมาก เนื่องจากไม่สามารถควบคุมตนเองต่อสิ่งที่กระตุ้นความสนใจ และพบว่าสัมพันธ์กับปัญหาความรุนแรงในชีวิตประจำวันของวัยรุ่นอีกด้วย พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความรุนแรงบนโลกไซเบอร์ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนส่วนใหญ่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงมาก (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตุดเกื้อ, 2560; Kwan & Skoric, 2013) จะเห็นได้ว่าผลกระทบจากพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ และนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ โดยเฉพาะการถูกรังแกทางโลกไซเบอร์ได้เช่นกัน ดังนั้นพฤติกรรมติด

อินเทอร์เน็ตจึงน่าจะเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะทำการศึกษา

การสนับสนุนทางสังคม (Social support) เป็นการรับรู้ของนักเรียนในการได้รับความรัก ความสนใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้างหรือจากบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เมื่อบุคคลที่มีเครือข่ายทางสังคมคอยประคับประคองช่วยเหลืออยู่ เมื่อประสบการณ์วิกฤตก็จะรู้สึกว่าตนเองปลอดภัย ได้รับการดูแล มีผู้เห็นคุณค่า รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ทำให้สามารถปรับตัวให้ก้าวผ่านสถานการณ์หรือวิกฤตของชีวิตได้ (สรวาลิ สุนทรวิจิตร, ภรภัทร เสงอุคมทรัพย์, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภาคิณี เศษชัยยศ, 2561) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการตกเป็นเหยื่อของการถูกลูกคามทางอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองในระดับต่ำและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ ซึ่งการได้รับการสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายการตกเป็นเหยื่อของการถูกลูกคามทางอินเทอร์เน็ตได้ (Olenik-Shemesh & Heiman, 2017) ซึ่งหมายความว่าหากนักเรียนมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง เมื่อเจอเหตุการณ์ถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์จะทำให้รับรู้ความสามารถจัดการกับเหตุการณ์ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการสนับสนุนทางสังคมจึงน่าจะเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationships) เป็นการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ทั้งสองฝ่าย เช่น การฟังพาดอัย คอยช่วยเหลือ การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี (ศิริณพร บุษหงส์, ชนัดดา แนบเกษร และฉิมหัจจุทา ชัยเสนา ดาลลาส, 2561) ซึ่งสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (Interpersonal relationship between students and their parents) เป็นการปฏิบัติต่อกันของนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน การประพฤติตนของนักเรียนอยู่ในกฎระเบียบของผู้ปกครอง การให้ความรัก การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน และเพื่อการพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน (อาจารย์ ช่างประดับ, 2550) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมาก นอกจากนี้สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Interpersonal relationship between students and friends) ซึ่งเป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนกับเพื่อนทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี การช่วยเหลือกัน การฟังพาดอัยกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักและความสามัคคี (ชิตา ฐิติพานิชยางกูร, 2550) สำหรับสถาบันการศึกษาโดยทั่วไปนักเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนมากกว่าอยู่ที่บ้าน โรงเรียนจึง

มีส่วนสำคัญในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และเชาว์ปัญญา การมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (Interpersonal relationship between students and their teachers) นอกจากจะมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ครูยังมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมกรเรียนและการแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน (สุเมธ พงษ์เกตุรา, 2553)

ดังนั้นเมื่อวัยรุ่นเจอเหตุการณ์ที่มีผลกระทบด้านร่างกายและจิตใจ หากวัยรุ่นมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู ก็จะทำให้เพื่อนคอยช่วยเหลือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีผู้ปกครองและครูเป็นที่ปรึกษาเมื่อพบเจอปัญหา ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาลดความเครียดไปด้วยดี เพราะฉะนั้นการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดีจึงมีความสำคัญสำหรับวัยรุ่นในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ดีมีความสัมพันธ์กับการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียน (Ortega-Ruiz & Nunez, 2012) และเยาวชนส่วนใหญ่มักถูกเลี้ยงดูในรูปแบบของการตามใจ แบบปล่อยปละละเลย และค่อนข้างมีกฎระเบียบรวมถึงข้อห้ามต่าง ๆ ที่ส่งผลให้วัยรุ่นรู้สึกวุ่นวายจนทำให้ไม่กล้าแสดงออก ทำให้มีพฤติกรรมทั้งการเป็นผู้ที่รังแกและผู้ที่ถูกรังแกบนโลกโซเชียลของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญยากร ตุดเกื้อ, 2560) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากวัยรุ่นมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีเมื่อพบวิกฤตปัญหา จะมีที่ปรึกษาได้รับคำแนะนำให้กำลังใจในการเผชิญปัญหาจากผู้ปกครอง เพื่อน และครูได้ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครูจึงอาจเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นตอนกลางซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มหนึ่งที่มีแนวโน้มต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล เนื่องจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีการปรับตัวที่หลากหลายทั้งด้านพัฒนาการตามวัย การปรับตัวกับยุคไทยแลนด์ 4.0 ในปัจจุบัน และการปรับตัวด้านการเรียน จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรังแกผ่านโลกโซเชียลในวัยรุ่นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาอย่างหลากหลาย แต่พบว่านักเรียนยังคงมีพฤติกรรมกรรังแกผ่านโลกโซเชียลและตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกโซเชียลค่อนข้างมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการรังแกผ่านโลกโซเชียลในนักเรียน พบว่ามีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และส่งผลกระทบต่อมากมายทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม อาจมีภาวะซึมเศร้าและคิดฆ่าตัวตายได้ ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางด้านสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจ

ที่จะศึกษาถึงปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยปัจจัยด้านจิตสังคมที่ทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับครอบครัว เพื่อนและครู โดยผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอันจะนำไปสู่การพัฒนากิจกรรม เพื่อการป้องกัน การเฝ้าระวังหรือลดปัญหาการรังแกผ่านโลกโซเชียล ตลอดจนการตกเป็นเหยื่อของการรังแกผ่านโลกโซเชียลในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยด้านจิตสังคม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สามารถร่วมกันทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ได้

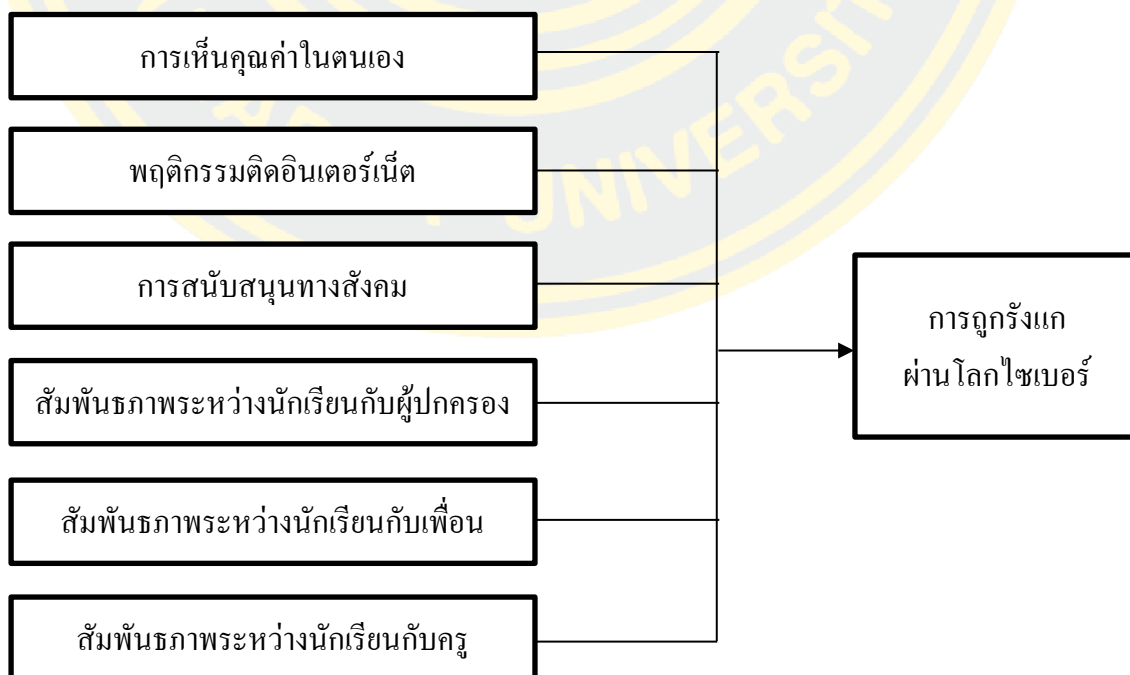
กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การทบทวนวรรณกรรมร่วมกับการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ Bandura (1989) โดยมีมุมมองว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยภายในตัวบุคคลหรือปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่การเปลี่ยนแปลงนั้นเกี่ยวข้องกับทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย ความคิดและพฤติกรรม และปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้ มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ไม่อาจแยกออกจากกันได้ และไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน

หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะมีส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่คุณคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าคุณจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด ในขณะที่เดียวกันการกระทำของคุณก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการสนองตอบทางอารมณ์ของเขา ลักษณะของร่างกาย ระบบการรับรู้และระบบประสาทมีผลต่อพฤติกรรม และศักยภาพของคุณ จากการศึกษาการแนวคิดนี้ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ มีทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต และปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ล้วนเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนที่มีการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์มาก จะเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ และมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีนี้ระหว่างตัวนักเรียนทั้งกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research) เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลและปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563

นิยามศัพท์เฉพาะ

การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล หมายถึง การที่นักเรียนถูกรังแกหรือถูกคุกคามจากผู้อื่นผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ ประกอบด้วยการถูกรังแกผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การติดต่อที่ไม่พึงประสงค์ (Unwanted contact) 2) การประสังข์ร้าย (Malice) 3) การหลอกลวง (Deception) และ 4) การทำให้ขายหน้า (Public humiliation) ประเมินโดยใช้แบบวัดการตกเป็นเหยื่อการรังแกทางอิเล็กทรอนิกส์ของ หทัยชนก เผ่าวิริยะ, นารีรัตน์ บุญเนตร, จิมห์จุงา ชัยเสนา คาลลาส และวรรณทนา สุภสีมานนท์ (2563)

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าความสามารถในด้านต่าง ๆ และการยอมรับจากคนอื่น ๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และการแสดงออกมาทางบุคลิกภาพของคน ๆ นั้นได้ หากความต้องการและมุมมองที่มีต่อตนเองสอดคล้องกัน จะทำให้นักเรียนนั้น ๆ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า น่าภาคภูมิใจ แต่ถ้าความต้องการกับมุมมองไม่ไปด้วยกัน จะส่งผลให้นักเรียนนั้น ๆ ไม่รู้สึกถึงคุณค่าของตัวเอง ไม่ภาคภูมิใจในตนเอง ประเมินโดยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองพัฒนาโดย Rosenberg (1965) แปลเป็นภาษาไทยโดย Srisaeng (2003)

พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีมากเกินไปจนมีอาการเสพติด ประเมินโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมติดสนทนาออนไลน์ (ติดอินเทอร์เน็ต) ซึ่งพัฒนาโดย Young (1998b) ฉบับภาษาไทยแปลโดย วิไลลักษณ์ ทองคำบรรจง (2553)

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนถึงการได้รับความรัก ความสนใจช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้างหรือจากบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เมื่อประสบการณ์วิกฤตก็จะรู้สึกว่าตนเองปลอดภัย ได้รับการดูแล มีผู้เห็นคุณค่า รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ทำให้สามารถปรับตัวให้ก้าวผ่านสถานการณ์หรือวิกฤตของชีวิตได้ ประเมินโดยใช้

แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม (Personal Resource Questionnaire [PRQ], 2002) อ้างถึงใน Weinert (2002) ฉบับภาษาไทยแปลโดย ประภาศรี ทุ่งมีผล (2548)

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง ลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน การประพฤติตนของนักเรียน อยู่ในกฎระเบียบของผู้ปกครอง การให้ความรัก ความอบอุ่น การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน หรือเพื่อการพัฒนาทางด้าน ความคิดของนักเรียน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ อาจารย์ ช่างประดับ (2550)

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติตนของนักเรียนกับ เพื่อนทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือกัน การฟังพาดูใจกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความ รักและความสามัคคี ประเมินโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ ธิดา ฐิติพานิชยางกูร (2550)

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การเคารพเชื่อฟังครู ตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและชี้แนะของครู ครูมีความเมตตาปราณี เอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว ประเมินโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับครูของ สุเมธ พงษ์เกศตรา (2553)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research) ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล
3. ปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล

แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า วัยรุ่น ตรงกับคำว่า Adolescence ในภาษาอังกฤษมาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า Adolescere หมายถึงการก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (To grow into maturity) หรือการเจริญย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (To grow into adulthood) G.Stanley Hall นักจิตวิทยาซึ่งสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัยรุ่นมาก จนได้ชื่อว่าบิดาของการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ด้านวัยรุ่น ให้นิยามว่าวัยรุ่นเป็น “วัยพายุคุกคาม” โดยมองจากการที่วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว (Santrock, 2013) มีพัฒนาการด้านร่างกายโดยมีวุฒิภาวะทางเพศ มีพัฒนาการทางด้านจิตใจ โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่และมีการเปลี่ยนสภาวะทางด้านเศรษฐกิจจากการที่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจเป็นบุคคลที่สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้สามารถรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง เพราะวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (อาภรณ์ ศรีชัย, จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส และภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, 2559) การศึกษาวัยรุ่นนั้นมิผู้ให้ความสนใจอย่างแพร่หลาย ทั้งในและต่างประเทศ จึงให้ความหมายของวัยรุ่นดังนี้

Santrock (2013) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่อยู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ โดยมีการเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

World Health Organization [WHO] (2011) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่น คือ วัยที่อยู่ในช่วงอายุ 10-19 ปี ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากวัยเด็กเป็นผู้ใหญ่ การแบ่งช่วงของ

วัยรุ่น โดยส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนต้นอยู่ในช่วงอายุ 10-16 ปี เด็กวัยรุ่นช่วงนี้จะมีความคิดเพื่อฝัน หลงตัวเอง รักความอิสระ สนใจในเพศเดียวกัน และยังคงพึ่งพาพ่อแม่ วัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุ 14-20 ปี เด็กวัยรุ่นช่วงนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านฮอร์โมนสูง จะมีความคือร้อน โมโหง่าย มักจะขัดแย้งกับพ่อแม่ เริ่มมีความสมบูรณ์ทางเพศ เริ่มมองเพศตรงข้าม คิดเพื่อน และวัยรุ่นตอนปลาย อยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี เป็นระยะที่ก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ รู้หน้าที่ที่มีความคิดเป็นอิสระ

World Health Organization [WHO] (2015) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่น (Adolescents) ว่าเป็นวัยที่อยู่ในช่วงอายุ 10-19 ปี เป็นวัยที่กำลังเติบโตและพัฒนาการทั้งทางด้านกายภาพ สรีรวิทยา เพศ อารมณ์ โดยวัยรุ่นจะเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากวัยอื่น ๆ และมีความต้องการมากกว่า ทั้งในเรื่องด้านพัฒนาประสบการณ์ชีวิต สังคม ตลอดจนเงื่อนไขในเรื่องของการดำเนินชีวิต สามารถรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองและได้ และได้แบ่งพัฒนาการวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะวัยรุ่นตอนต้น (Pre-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 10-14 ปี 2) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (Early-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 15-17 ปี และ 3) ระยะวัยรุ่นตอนปลาย (Late-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 18-19 ปี

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2551) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ มีความอ่อนไหว ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้ง่าย เรียกว่า เป็นวัยวิกฤตเนื่องจากวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา จากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนบางครั้งอาจทำให้วัยรุ่นบางคนมีปัญหาในการปรับตัวได้

กล่าวโดยสรุปวัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมซึ่งพัฒนาอย่างรวดเร็วหรือเรียกว่า “วัยพายุบูแคม” อันเนื่องมาจากฮอร์โมนทางเพศที่สูงขึ้นจะส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม ตลอดจนความคิด เพื่อเตรียมเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะ และนำไปสู่การเกิดเอกลักษณ์แห่งตน

การแบ่งช่วงวัยในวัยรุ่น

การแบ่งช่วงวัยของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ความแตกต่างของเชื้อชาติ วัฒนธรรม โภชนาการ สุขภาพ สภาพภูมิศาสตร์ ระบบการศึกษา ฯลฯ การแบ่งช่วงวัยรุ่นโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างอย่างชัดเจนทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมสามารถแบ่งวัยรุ่นได้เป็น 3 ระยะ (WHO, 2015) ดังนี้ วัยรุ่นตอนต้น (Pre-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 10-14 ปี วัยรุ่นตอนกลาง (Early-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 15-17 ปี วัยรุ่นตอนปลาย (Late-adolescent) เริ่มตั้งแต่อายุ 18-19 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

พัฒนาการด้านการเติบโตของร่างกายในช่วงวัยรุ่นตอนกลางจะเริ่มช้าลง รูปร่างจะเข้าสัดส่วนของผู้ใหญ่ ลักษณะพัฒนาการทางเพศขั้นที่ 2 ยังคงเติบโตสม่ำเสมอ รังไข่เจริญอย่างรวดเร็วพร้อมที่จะปฏิสนธิได้ ประจำเดือนจะคงที่มากกว่าวัยแรกรุ่น เต้านมมีขนาดใกล้เคียงกับของผู้ใหญ่ ขณะที่อวัยวะเพศเพิ่มมากขึ้น มีขนตามแขนและหน้าแข้ง การบังคับเสียงจะทำได้มากขึ้น อวัยวะและการเคลื่อนไหวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น (สุริยาเดว ทรีปาตี, 2550 อ้างถึงใน อภรณ์ ศรีชัย และคณะ, 2559)

การเจริญเติบโตด้านร่างกายเป็นพื้นฐานสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ วัยรุ่นจะมีการเจริญเติบโตด้านโครงสร้างและอวัยวะต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่วนสูง ในเพศหญิงจะสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วที่อายุระหว่าง 10-14 ปี และจะไม่สูงขึ้นอีกเมื่อมีอายุเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย ส่วนเพศชายจะยังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งเมื่ออายุประมาณ 20 ปี
2. น้ำหนัก ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางเพศหญิงจะเริ่มมีน้ำหนักมากกว่าเพศชาย หลังจากวัยรุ่นตอนกลางแล้วเพศชายจะมีน้ำหนักมากกว่าเพศหญิง และยังคงมีน้ำหนักมากกว่าตลอดไป
3. สัดส่วนของร่างกาย เพศหญิงกระดูกเชิงกรานจะขยายออก สะโพกจะผาย ลำตัวกลม มีส่วนโค้ง ส่วนเพศชายขากรรไกรจะขยายออก ออกกว้าง ไหล่กว้าง มือเท้าใหญ่ แขนขายาว ทรวดทรงผึ่งผาย หน้ายาวเล็ก หน้าผากสูง จมูกที่สันยาวลงมาและใหญ่ขึ้น
4. การเปลี่ยนแปลงทางเพศ โดยเพศชายจะมีอาการฝันเปียก น้ำเสียงเปลี่ยนแตกพร่า และห้าวมากขึ้น เริ่มมีหนวดเครา ส่วนเพศหญิงเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก เริ่มมีขนขึ้นตามอวัยวะและรักแร้ หน้าอกและสะโพกขยายใหญ่ขึ้น

พัฒนาการด้านอารมณ์

อารมณ์ของวัยรุ่นตอนกลางระยะต้น ๆ จะใกล้เคียงกับวัยแรกรุ่น ซึ่งเป็นผลจากพัฒนาการทางสมอง สมองวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตอย่างมาก โดยเฉพาะบริเวณสมองส่วนหน้า (Cerebral cortex) ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิดเป็นเหตุเป็นผล สมองส่วนนี้มีพัฒนาการต่อเนื่องจนถึงอายุ 25 ปี ทำให้วัยรุ่นเริ่มมีความคิดเชิงวิเคราะห์ มีจินตนาการ และความมีเหตุมีผล แต่เนื่องจากสมองส่วนนี้ยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ จึงอธิบายได้ว่า ทำไมวัยรุ่นจึงถูกชักจูงได้ง่าย แต่พบว่าสมองของวัยรุ่นส่วนที่พัฒนาได้อย่างเต็มที่ คือสมองส่วนลิมบิก (Limbic) ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสัญชาตญาณพื้นฐาน (Basic instinct) ต่าง ๆ เช่น การกิน การต่อสู้ การหนีเพื่อความอยู่รอด การสืบพันธุ์ ควบคุมอารมณ์ พฤติกรรม ความจำ และการเรียนรู้

ดังนั้นจึงมีหลายเหตุการณ์จะเห็นการตัดสินใจของวัยรุ่นบนพื้นฐานของอารมณ์ทั้งสิ้น จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางจิตใจ ทำให้อารมณ์ของวัยรุ่นมีความรุนแรงหรือเปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งวัยรุ่นจะรู้สึกมีความสุขเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง แต่บางครั้งจะรู้สึกหดหู่ มีความสงสัยอยู่ตลอดเวลา เด็กวัยนี้ต้องการการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่น ชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่เพื่อน ต้องการยอมรับในความเป็นชายและหญิงของตน วัยรุ่นชายต้องการมีทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนวัยรุ่นชายทั่วไป ส่วนวัยรุ่นหญิงต้องการมีทุกสิ่งเหมือนวัยรุ่นหญิง ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และต้องการให้เพื่อนรุ่นเดียวกันประทับใจตน ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับ จึงทำให้ต้องคอยเอาใจใส่ในรูปร่างหน้าตา และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของตน วัยนี้ความกลัวว่าบุคลิกภาพของตนจะไม่ดีพอ บางครั้งจะเก็บตัวอยู่ตามลำพัง เป็นโอกาสของการสร้างความคิดฝัน ซึ่งเป็นช่วงหนึ่งที่มีจินตนาการมาก การฝันกลางวัน มักเกี่ยวกับความรัก ความปลอดภัย ความสงสารตนเองและความตาย จากการที่วัยรุ่นตอนกลางมีความรุนแรง และเปลี่ยนแปลงง่ายจะส่งผลทำให้เกิดการปรับตัวได้ยากและเกิดปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย เช่น ปัญหาซึมเศร้า ปัญหาสัมพันธภาพ การคิดสารเสพติด ความเสี่ยงเรื่องเพศสัมพันธ์ ฯลฯ (ประภาพรธรรม จูเจริญ, 2551) และที่สำคัญอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงการรังแกกันผ่านโลกโซเชียล ทำให้มีความเครียดและซึมเศร้าจากการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้

พัฒนาการด้านสังคม

วัยรุ่นชอบเข้ากลุ่ม มีพวกพ้อง มีความสัมพันธ์กับเพื่อน แต่ไม่ชอบรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัว วัยรุ่นหญิงอายุประมาณ 13 ปี จะเริ่มมีกลุ่มเล็กต่ำกว่าช่วงอายุ 11-12 ปี ส่วนมากมักจะคบกันประมาณ 2-3 คน และมีเพื่อนสนิทหนึ่งคนที่จะบอกความลับกันได้ และเมื่ออายุประมาณ 15 ปี กลุ่มเพื่อนจะใหญ่ขึ้นกว่าเดิม ส่วนวัยรุ่นชายยังไม่มีเพื่อนสนิท จะทำกิจกรรมมากขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน วัยรุ่นหญิงจะเริ่มสนใจวัยรุ่นชายที่โตกว่า สังคมของวัยนี้จะกว้างขวางมากขึ้นทั้งสองเพศ การคบเพื่อนจะเป็นไปอย่างกว้างขวาง มีเพื่อนใหม่ ๆ และมีเหตุผลในการคบเพื่อนมากขึ้น โดยจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีนิสัยร่าเริง เรียนเก่ง สุขภาพ มีความสนใจและบุคลิกภาพคล้ายคลึงกับตน กลุ่มของวัยรุ่นชายจะใหญ่กว่าวัยรุ่นหญิง และมีความสนใจในด้านกีฬา การทำงานเพื่อหมู่คณะ การคบเพื่อนในวัยรุ่นนั้นมีลักษณะแตกต่างจากในวัยเด็กที่เห็นชัดเจน คือ จะคบทั้งเพื่อนหญิงและชาย เริ่มมีการสนใจเพศตรงข้าม มีมิตรภาพที่ยืนยาวมั่นคงกว่ามิตรภาพในวัยเด็ก มีเพื่อนกว้างขวางขึ้น สร้างมิตรภาพกับเพื่อนใหม่ ๆ จับกลุ่มตั้งชมรมเพื่อดึงดูดวัยรุ่นที่มีความสนใจ มีเจตนาารมณ์คล้าย ๆ กันเข้าด้วยกัน เพื่อแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองหรือเอกลักษณ์แห่งตน (สุริยเดว ทรีปาตี, 2550)

พัฒนาการด้านสติปัญญา

ในวัยนี้ความสามารถทางสมองเพิ่มมากขึ้น มีความมั่นใจในการแก้ปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเรียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การเดินทาง อวกาศ ธรรมชาติ ฯลฯ มีความสามารถในการใช้คำพูดลักษณะนามธรรมในระดับสูง มีพลังความสามารถเพิ่มขึ้นหลายด้าน มีความสามารถในการใช้ความคิดเป็นของตนเอง และร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักสังเกตความรู้สึกของผู้อื่น ที่มีอิทธิพลต่อตน ได้มากขึ้น พยายามค้นหาข้อบกพร่องและแก้ไข วัยนี้จึงชอบที่จะส่องกระจกเพื่อค้นหาสิ่งที่จะปรับปรุงให้บุคลิกภาพดีขึ้น รู้จักคิดวิจารณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งรอบตัว สามารถมอง การไกล จึงชอบวางแผนโครงการและทำกิจกรรมหลายรูปแบบ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2550) พัฒนาการทาง สติปัญญาของเด็กวัยรุ่นตอนกลางเป็นไปอย่างกว้างขวางชอบทำสิ่งสร้างสรรค์ เรียนรู้จากการลอง ผิดลองถูกจนประสบความสำเร็จหลาย ๆ ด้าน ในวัยนี้เริ่มคิดถึงปรัชญาชีวิต อุดมคติ อุดมการณ์ อยากที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น มีการเสริมสร้างคุณธรรม และค่านิยมสังคมของ ตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเอง เป็นอิสระจากครอบครัว และสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่าง เหมาะสม (อาภรณ์ ศรีชัย และคณะ, 2559)

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในวัยรุ่นตอนกลาง เป็นวัยที่พัฒนาจากวัยแรกเริ่มมี อายุประมาณ 15-17 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เนื่องจากเป็นวัยที่ต้องการปรับตัวหลายด้าน ทั้งด้านพัฒนาการตามวัยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการปรับตัวด้านการเรียนการสอนที่ เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เหมาะสมกับอาชีพของตนเองในอนาคต การปรับตัวต่อสังคมยุคดิจิทัลใน ปัจจุบันที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้ อาจทำให้วัยรุ่นมีการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ได้ ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ทำให้เกิดความเครียด ซึมเศร้า และคิดฆ่าตัวตายจากการถูกรังแกผ่าน โลก ไซเบอร์ได้

วัยรุ่นตอนกลางกับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและสังคมยุคดิจิทัล

วัยรุ่นตอนกลางส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การเรียนการสอนจะแตกต่างจากการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โดยการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้แบ่งการเรียนการสอนออกเป็น 3 สายหลักๆ ได้แก่ สายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ สายศิลปศาสตร์-คำนวณ และสายศิลปศาสตร์-ภาษา เพื่อการ วางแผนในอนาคตสำหรับการศึกษาต่อในระดับชั้นอุดมศึกษาและการเลือกอาชีพในการทำงาน ซึ่งวัยรุ่นตอนกลางต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น และหลักสูตรการจัดการ เรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจ

ความถนัดและความสนใจของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งเน้นทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นตอนกลางต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้ทันยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าของสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีอย่างครบครัน มีหลากหลายสื่อออนไลน์ (Social media) และเทคโนโลยีการสื่อสาร (Telecommunication technology) ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียนการสอน ด้านการติดต่อสื่อสาร การแสดงออกทางด้านความคิด และสภาพจิตใจ จากการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561 การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปในระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561 พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.9 (จำนวน 21.8 ล้านคน) เป็นร้อยละ 56.8 (จำนวน 36.0 ล้านคน) การใช้อินเทอร์เน็ตตามกลุ่มอายุต่าง ๆ พบว่า กลุ่มอายุ 15-24 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด ร้อยละ 91.4 และประชากรส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรม Social Network (Facebook, Twitter, Google, LINE, and Instagram) ร้อยละ 94.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นตอนกลางจัดอยู่ในกลุ่มอายุที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงที่สุด

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ถ้าวัยรุ่นใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทางที่ผิดหรือการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปจนไม่สามารถควบคุมได้ เกิดความรู้สึกยึดติดและต้องการใช้อินเทอร์เน็ตตลอดเวลา จนกระทั่งมีพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ต (Internet addiction) ซึ่งเป็นพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปจนมีอาการเสพติดคล้ายคนติดยา (Young, 1998a) ในปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นใช้สื่อออนไลน์ในการทำในลักษณะของการระบายอารมณ์ ระบายความรู้สึก แสดงความคิดเห็น รวมทั้งในลักษณะของการรังแกหรือคุกคามผู้อื่นไม่ว่าจะผ่านโซเชียล อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือเครื่องมือสื่อสารชนิดอื่น ในทางกลับกันวัยรุ่นเองก็อาจเป็นผู้ถูกรังแกหรือถูกคุกคามทางพื้นที่ออนไลน์ได้เช่นกัน จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงมาก (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยกร ตูคเกื้อ, 2560; Kwan & Skoric, 2013) ซึ่งจากพัฒนาการด้านอารมณ์ของวัยรุ่นตอนกลางที่บางครั้งอาจมีความรุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่าย การเสพติดการสื่อสารทั้งโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตมากเกินไป ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษา เกิดปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว เกิดผลกระทบด้านจิตใจทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ความเครียด วิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และอาจฆ่าตัวตายได้ (ณัฐรัชต์ สามะ และคณะ, 2557)

การถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์

ความหมายของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์

Stom and Strom (2005) ได้ให้ความหมายของ การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ (Cyber Bullying) ไว้ว่าเป็นการที่บุคคลใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อคุกคามหรือทำร้ายผู้อื่น เช่น ผ่าน อีเมลล์ โทรศัพท์มือถือ ข้อความสั้น และห้องสนทนาออนไลน์ เพื่อให้ผู้อื่นเสื่อมเสีย หวาดกลัว และรู้สึกสิ้นหวัง

Smith, Mahdavi, Carvalho, Fisher, Russell, and Tippett (2008) กล่าวว่า การรังแกในพื้นที่ไซเบอร์ หมายถึง พฤติกรรมความก้าวร้าวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เจตนาใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทำร้ายเหยื่อซึ่งยากที่จะป้องกันตนเอง โดยกระทำอย่างซ้ำ ๆ ซึ่งการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์นั้นเพิ่งเกิดขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาโดยเกิดขึ้นอย่างมากมายโดยเฉพาะทางโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ต

ณัฐรัชต์ สาเมาะ (2556) กล่าวว่า การรังแกในพื้นที่ไซเบอร์ หมายถึง การรังแกหรือคุกคามผู้อื่นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็น เว็บไซต์ อีเมลล์ โทรศัพท์มือถือ ข้อความสั้น รวมไปถึงเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม เป็นการกระทำโดยเจตนาและนำไปสู่ความตึงเครียดทางอารมณ์ ทำให้เกิดความทุกข์อย่างซ้ำ ๆ เช่น การใช้คำพูดที่รุนแรง การดูถูกดูแคลน รวมทั้งการส่งอีเมลล์หรือโทรศัพท์ไปรบกวนผู้อื่น ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่และทุกเวลา

วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงษ์ และพิมพกา ชานินพงษ์ (2558) ได้ให้ความหมายของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ไว้ว่า การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ระหว่างเด็กกระทำต่อกันด้วยกัน โดยรูปแบบการรังแกกันมีทั้งการใส่ร้ายป้ายสี การใช้ถ้อยคำหยาบคายต่อว่าผู้อื่น หรือการส่งต่อข้อมูลลับเพื่อทำผู้อื่นเสียหายผ่านทางอินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่การส่งข้อความผ่าน โทรศัพท์มือถือ โดยการรังแกกันจะต้องมีความต่อเนื่องและทำให้อีกฝ่ายที่ถูกกระทำรู้สึกเจ็บปวด หรือได้รับผลกระทบทางจิตใจ

ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตูตเกื้อ (2560) กล่าวว่า พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งบนโลกไซเบอร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ใจ ความอับอาย ไม่พอใจ เจ็บใจ เสื่อมเสีย และขาดความน่าเชื่อถือ

รัตติยา ดินน้ำจืด และไพลพจน์ กุลลาชัย (2560) กล่าวว่า การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ หมายถึง การรังแก คุกคาม หรือก่อกวนผู้อื่นโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการรังแก เป็นการกระทำที่หวังผลให้ผู้อื่นเกิดผลกระทบในทางลบ เช่น ความทุกข์ ความเสื่อมเสีย ความอับอาย ความเครียดซึ่งอาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้ในที่สุด

กฤตศักดิ์ อนุโรจน์ และณัฏฐร พิชยรัตน์เสถียร (2562) กล่าวว่า การกลั่นแกล้ง

ทางไซเบอร์ คือ การกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นผ่านสื่อออนไลน์ สัมพันธ์กับปัญหาทางจิตเวชและพฤติกรรม เช่น ซึมเศร้า กังวล ขาดการนับถือตนเอง ความคิดอยากตาย อาการทางกายจากจิตใจ อยู่ไม่นิ่ง ขาดเรียน ใช้สารเสพติด เป็นต้น

จากความหมายของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกรังแกทั้งกายและจิตใจ เช่น ซึมเศร้า กังวล ขาดการนับถือตนเอง ความคิดอยากตาย อยู่ไม่นิ่ง ขาดเรียน ใช้สารเสพติด โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการรังแกโดยใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ต

สาเหตุของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์

การรังแกผ่านโลกไซเบอร์เกิดจากหลากหลายสาเหตุ ซึ่งสรุปสาเหตุของการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ได้ดังนี้ (ณัฐรัชต์ สามะ, 2556)

1. เกิดจากความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์ เด็กมองว่าพื้นที่ไซเบอร์ทำให้พวกเขามีความกล้ามากขึ้นในการรังแกกัน เนื่องจากพื้นที่ไซเบอร์มีลักษณะเป็นนิรนาม โดยผู้กระทำไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง ในทางกลับกันสามารถสร้างตัวตนใหม่ขึ้นมาเพื่อหลอกลวงคนอื่นได้ ซึ่งส่งผลให้พวกเขาสามารถรุกรานคนอื่นได้อย่างสาธารณะ โดยที่ไม่มีใครรู้ว่าใครเป็นคนทำ พวกเขาจึงไม่ต้องระวังถึงผลกระทบจากการไปทำร้ายผู้อื่น

2. พื้นที่ไซเบอร์ในฐานะพื้นที่สำหรับการระบายความรู้สึก เขาชวนให้คำอธิบายว่าพื้นที่ไซเบอร์เป็นพื้นที่หนึ่งที่เยาวชนมักใช้ในการระบายอารมณ์และความรู้สึกที่พวกเขาไม่สามารถกระทำได้ในโลกของความเป็นจริง ซึ่งการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นบางอย่างนั้นส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและนำไปสู่พฤติกรรมในลักษณะของการรังแกกันหรือทำร้ายผู้อื่น

3. ความง่ายและสะดวกในการรังแกกัน เขาชวนมีความสะดวกและความรู้สึกปลอดภัยในการที่จะรังแกกัน ทำให้สามารถใช้ถ้อยคำในลักษณะดูถูกเหยียดหยามผู้อื่นง่ายขึ้น สามารถพบเห็นได้จากการแสดงความคิดเห็นในลักษณะการติเตียน คำทอผู้อื่น โดยผู้รังแกไม่ต้องใช้กำลังทางกายภาพใด ๆ ในการรังแกผู้อื่น แค่เพียงข้อความก็เพียงพอที่จะทำร้ายผู้อื่นได้

4. การรังแกในพื้นที่ไซเบอร์เป็นผลที่ต่อเนื่องมาจากการกระทำในพื้นที่จริง เขาชวนมองว่าการรังแกบนพื้นที่ไซเบอร์ส่วนใหญ่มาจากการกระทำในสถานการณ์จริง เช่น เกิดจากความขัดแย้งส่วนบุคคล หรือเกิดจากความไม่พอใจกันในโลกของความเป็นจริงแล้วมีการขยายความขัดแย้งในโลกไซเบอร์ เพื่อเพิ่มความสะใจหรือเกิดจากการแก้แค้น โดยใช้พื้นที่ไซเบอร์เพื่อเพิ่มระดับความขัดแย้งให้รุนแรงมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ไซเบอร์นั้นกว้างและเป็นช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็ว จึงมีการใช้พื้นที่ไซเบอร์เพื่อประจานผู้อื่น อีกทั้งเด็กก็รับรู้ว่าการออนไลน์กับโลกแห่งความเป็นจริงเชื่อมโยงกันจากการที่พบเห็นการกระทำรุนแรง เช่น คลิปวิดีโอตบตีกัน หรือ

การกระทำในรูปแบบของการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์ เช่น การด่าทอกัน การใช้คำพูดที่รุนแรงเสียดสี จึงทำให้เด็กซึมซับกับพฤติกรรมลักษณะนี้ จนมองว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไซเบอร์และโลกของความเป็นจริง กลายเป็นเรื่องปกติหรือเรื่องธรรมดาที่พบเห็นได้ทั่วไป จึงกลายเป็นสาเหตุที่สำคัญในการเกิดพฤติกรรมการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น

ประเภทของการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์

การถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ การนินทาหรือด่าทอผู้อื่น การหมิ่นประมาทผู้อื่น การแอบอ้างชื่อผู้อื่น การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผย และการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มผ่านโลกไซเบอร์ (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ รัชยากร ตุดเกื้อ, 2558; รัชยากร ตุดเกื้อ, 2557) และสามารถอธิบายถึงวิธีการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในแต่ละประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 การนินทาหรือด่าทอผู้อื่น เป็นการกระทำระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านั้นที่เริ่มต้นด้วยการแลกเปลี่ยนอีเมลล์หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ ซึ่งประเภทที่ 1 เป็นลักษณะของการนินทาหรือด่าทอผู้อื่นที่มีลักษณะเป็นข้อความที่มีรูปแบบของความเป็นศัตรูรุกราน ข่มขู่ คุกคาม เสียดสีและการเหยียดสีผิวผู้อื่น รวมไปถึงการใช้ข้อความที่หยาบคายต่อผู้อื่นซ้ำ ๆ เพื่อแสดงอารมณ์ที่ไม่พอใจ การใช้ถ้อยคำที่เสื่อมเสียโดยลักษณะทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเป็นลักษณะของการข่มขู่กันผ่านโลกไซเบอร์

ประเภทที่ 2 การหมิ่นประมาทผู้อื่น เป็นการกระทำที่บุคคลไปโพสต์หรือแชร์สิ่งที่ไม่เป็นความจริงหรือสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียเกี่ยวกับบุคคลอื่นผ่านโลกไซเบอร์ โดยมักจะกระทำผู้อื่นผ่านเว็บไซต์หรือโปรแกรมต่าง ๆ ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันและผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อไม่สามารถลบข้อมูลนั้น ๆ ได้ อีกทั้งการหมิ่นประมาทผู้อื่นยังรวมถึงการตัดต่อภาพ คลิปวิดีโอซึ่งส่งผลให้ผู้อื่นเสื่อมเสียโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกด้วย

ประเภทที่ 3 การแอบอ้างชื่อผู้อื่น เป็นลักษณะการระบุว่าตนเองเป็นคนอีกคนหนึ่งบนโลกไซเบอร์ โดยธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตจะสามารถที่จะเลียนแบบหรือง่ายต่อการปลอมแปลงข้อมูลอยู่ค่อนข้างสูงและข้อมูลส่วนใหญ่ค่อนข้างที่จะขาดความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว และนอกจากนี้ยังเป็นไปได้ที่จะปลอมตัวเป็นคนอื่นผ่านทางห้องสนทนา

ประเภทที่ 4 การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผย โดยการนำเอาความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผยหรือส่งต่อบนโลกไซเบอร์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถทำให้เกิดความเสื่อมเสีย ความอับอาย ต่อผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อและยังถือเป็นการหลอกลวง โดยจงใจอาจส่งผลเสียต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

ประเภทที่ 5 การลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มบนโลกโซเชียล โดยเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการลบหรือปิดกั้นบุคคลจากรายชื่อเพื่อน ห้องสนทนา กลุ่มต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต กลุ่มเครือข่ายหรือเว็บไซต์ หรือแม้แต่เกมออนไลน์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเป็นรูปแบบการรังแกแบบใหม่ซึ่งแตกต่างจากพฤติกรรมกรังแกแบบดั้งเดิมที่เผชิญกันต่อหน้า การรังแกรูปแบบใหม่นี้เกิดขึ้นพร้อมกับความทันสมัยของเทคโนโลยีที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถแบ่งประเภทของการรังแกกันผ่านโลกโซเชียลออกเป็น 5 ประเภท คือ การนิทาหรือคำทอผู้อื่น การหมิ่นประมาทผู้อื่น การแอบอ้างชื่อผู้อื่น การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผย และการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มผ่านโลกโซเชียล การรังแกกันผ่านโลกโซเชียลส่งผลกระทบต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อทำให้รู้สึกอับอาย เสื่อมเสีย เครียด ซึมเศร้า และคิดฆ่าตัวตาย เป็นต้น

ผลกระทบของการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล

สถานการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีอยู่ทั่วทุกมุม โลกและมีแนวโน้มจะเพิ่มความเสี่ยงมากขึ้น โดยจากการศึกษาในต่างประเทศ พบว่า เด็กและเยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกาเคยถูกกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลพบความชุก 7 ใน 10 (National Crime Prevention Council, 2014) สำหรับประเทศไทยการสำรวจพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลจากเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 12.24 เคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งฝ่ายเดียวและร้อยละ 5.24 ของเยาวชนเคยเป็นทั้งผู้ถูกกลั่นแกล้งและผู้ที่ทำการกลั่นแกล้งผู้อื่น (ณัฐฐา วินิจนัยภาค, 2560) และนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มมัธยมตอนปลายและอาชีวศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศพบว่า ร้อยละ 43.1 เคยถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง (นันทนัช สงศิริ, 2554) และการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลนั้นส่งผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ของผู้ถูกรังแกดังนี้

ณัฐรัชต์ สาเมาะ (2556) กล่าวว่า เยาวชนมีการรับรู้ว่าการรังแกในพื้นที่โซเชียลจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้รังแก และผู้ถูกรังแก แต่จะกระทบมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และวิธีการรับมือของแต่ละบุคคล โดยผลกระทบต่อผู้รังแกคืออาจจะทำให้ผู้รังแกรู้สึกไม่สบายใจ แต่สำหรับผู้ที่ถูกรังแกนั้นผลกระทบอาจมีหลายระดับ ตั้งแต่ผลกระทบในระดับบุคคล ผลกระทบในมิติสุขภาพ ไปจนถึงผลกระทบในระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

สุภาวดี เจริญวานิช (2560) กล่าวว่า พฤติกรรมรังแกกันในวัยรุ่นส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่นตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียน สุขภาพ และจิตใจรวมถึงปัญหาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้รังแกผู้อื่น (Bully) กลุ่มผู้ถูกรังแก (Victim) หรือแม้แต่

กลุ่มที่เป็นทั้งผู้รังแกผู้อื่นและผู้ถูกรังแก (Bully-victim) ล้วนแล้วแต่ได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมรังแกกันทั้งสิ้น กลุ่มผู้รังแกผู้อื่น (Bully) ในกลุ่มนี้จะมีปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรม โดยมีอาการวิตกกังวล มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตายและมีปัญหาสุขภาพจิต จากการศึกษาระยะยาว พบว่าการที่เป็นผู้รังแกผู้อื่นในช่วงเด็กและวัยรุ่นจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเกราะ พฤติกรรมรุนแรง และพฤติกรรมต่อต้านสังคมในวัยผู้ใหญ่ กลุ่มผู้ถูกรังแก (Victim) พฤติกรรมรังแกกันจะส่งผลให้ผู้ถูกรังแกมีความรู้สึกกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียนผลการเรียนตกต่ำ ไม่อยากไปโรงเรียน มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย มีปัญหาสุขภาพจิต มีอาการสมาธิสั้น นอกจากนี้ปัญหาด้านจิตใจดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้ถูกรังแกอาจมีปัญหาด้านพฤติกรรมตามมา เช่น มีปัญหาผลการเรียนตกต่ำ มีพฤติกรรมรุนแรง ใช้สารเสพติด และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กลุ่มที่เป็นทั้งผู้รังแกผู้อื่นและถูกรังแก (Bully-victim) จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มที่มีปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาพฤติกรรม ได้แก่ Oppositional defiant disorder และ Conduct disorder เป็นต้น มีอาการเจ็บป่วยทางกายโดยมีสาเหตุมาจากจิตใจ (Psychosomatic complaint) เช่น ปวดท้อง ปวดศีรษะ และถูกส่งให้เข้ารับการรักษาทางด้านจิตเวชมากที่สุด ผลการศึกษาระยะยาวในประเทศอังกฤษพบว่าการที่มีประสบการณ์พฤติกรรมรังแกกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้รังแกผู้อื่น ผู้ถูกรังแก หรือเป็นทั้งผู้รังแกผู้อื่นและผู้ถูกรังแกในช่วงประถมศึกษา สามารถทำนายการเกิดอาการทางจิตเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นได้ นอกจากนี้ผลการศึกษาระยะยาวในประเทศฟินแลนด์ยังพบว่าการที่มีประสบการณ์พฤติกรรมรังแกกันในวัยเด็ก ทั้งที่เป็นผู้รังแกผู้อื่นและถูกรังแกจะมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาตั้งครรถ์ก่อนวัยอันควรในเวลาต่อมา

ปองกมล สุรัตน์ (2561ก) ได้สำรวจและทำความเข้าใจสาเหตุและผลกระทบจากการรังแกผ่านโลกโซเชียลของเยาวชนไทยอายุ 19-24 ปี พบว่า ผู้ถูกรังแกได้รับผลกระทบ 6 ประการ ได้แก่

1. เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้า หรือเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมกระตุ้นโรคซึมเศร้าที่มีอยู่แล้วให้หนักมากขึ้น
2. เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจฆ่าตัวตาย โดยประกอบกับการรังแกในโลกจริง
3. ผลกระทบทางความรู้สึก ได้แก่ เครียด เศร้า หวาดระแวง อับอาย ไม่มีความสุข ไม่สบายใจ เจ็บปวด
4. ผลกระทบทางสังคม ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ภาพลักษณ์เสียหาย ถูกเกลียดชัง ถูกดูหมิ่น
5. ผลกระทบต่อตัวตนและบุคลิกภาพทำให้เป็นคนหนีปัญหา แยกตัวจากสังคม

ไม่ไว้วางใจใคร

6. ปัญหาผลการเรียนตกต่ำ

จากผลกระทบของการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียน สุขภาพ และจิตใจ รวมถึงปัญหาทางพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้รังแกผู้อื่น (Bully) กลุ่มผู้ถูกรังแก (Victim) หรือแม้แต่กลุ่มที่เป็นทั้งผู้รังแกผู้อื่นและผู้ถูกรังแก (Bully-victim) ล้วนแล้วแต่ได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมรังแกกันทั้งสิ้น และอาจส่งผลทำให้เกิด โรคซึมเศร้า และคิดฆ่าตัวตายในที่สุด

วิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์

เมื่อวัยรุ่นถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์จากการศึกษาของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และชันยากร ตุดเกื้อ (2558) พบว่า วัยรุ่นจะมีวิธีการจัดการที่หลากหลายด้วยกัน โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีเงียบ เก็บไว้คนเดียว หรือปรึกษาเพื่อนสนิท เพราะเมื่อถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์วัยรุ่นจะรู้สึกอึดอัด รู้สึกเจ็บใจ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ได้แต่เงียบไว้ อดทน หากเกิดเหตุการณ์ซ้ำ ๆ บางครั้งก็มีอาการที่คล้ายกับคนที่ เป็นโรคซึมเศร้า ซึ่งมีวัยรุ่นบางคนเมื่อรู้จักกับคนที่รังแกก็จะเลือกใช้วิธีการตอบโต้ หรือรังแกกลับทันทีในแบบที่โดนรังแก

วัยรุ่นบางรายเลือกใช้วิธีการพูดคุย ๆ ก่อน หากผู้กระทำยังไม่หยุดก็จะเลือกวิธีการเข้าไปพบตัว เพื่อต้องการพูดคุยให้หยุดการกระทำนั้นที่ทำให้ผู้ที่กระทำรู้สึกว่าเป็นการทำร้ายจิตใจ รวมถึงการก่อกวนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ (ปัญญาสมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552) หากผู้กระทำยังไม่หยุดก็จะใช้วิธีการที่รุนแรงรวมถึงไปทำร้ายร่างกาย เพื่อเป็นการตอบโต้กลับไม่ให้มีพฤติกรรมแบบนั้นอีก แต่มีน้อยมากที่จะอดทนและคิดว่าอีกไม่นานผู้กระทำคงเลิกทำไปเองเพราะไม่ได้รู้สึกอะไร แต่ก็มีบางครั้งที่โกรธแต่ก็อดทนจนกว่าผู้กระทำจะเลิกทำไปเอง หากไม่เลิกวัยรุ่นกลุ่มนี้ก็จะหยุดหรือเลิกเล่นเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น ๆ ไปเลย เพื่อหลบหนีปัญหาดังกล่าวเพราะไม่อยากเจอ ไม่อยากเห็น ส่วนวิธีการที่จะปรึกษาพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องวัยรุ่นไม่เคยปรึกษา แต่มีบางคน que เลือกปรึกษาเพื่อนสนิทเพื่อร่วมกันหาทางออกเรื่องเหล่านี้แต่ก็ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถแก้ปัญหาได้มากนัก เป็นเพียงการระบายความเครียดได้บางส่วนเท่านั้น

สำหรับวัยรุ่นที่ตกเป็นเหยื่อของการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ (Cyberbullying victimization) วิธีการที่วัยรุ่นมากกว่าครึ่งใช้ คือ การบล็อกข้อความคิดเป็นร้อยละ 66 และรองลงมา คือ การเปลี่ยนอีเมลล์หรือเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์คิดเป็นร้อยละ 48 ไม่สนใจ ไม่จดจำคิดเป็นร้อยละ 40 บอกผู้อื่นทราบ (ครูหรือผู้ปกครอง) คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนการขอร้องให้คนที่ทำหยุดทำ

แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ บันทึกอีเมลล์หรือข้อความที่ไม่เหมาะสมเก็บไว้คิดเป็นร้อยละ 30 วิธีการจัดการที่วัยรุ่นใช้น้อยที่สุด คือ การต่อสู้กลับ คิดเป็นร้อยละ 14 (Sittichai, 2014)

วิธีแก้ปัญหาเมื่อถูกรังแกบนโลกโซเชียล มีดังนี้ (Conway, 2009)

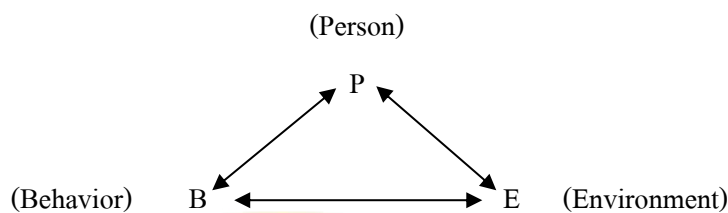
1. ตอบโต้หรือรังแกกลับทันที
2. บอกให้ผู้อื่นทราบ
3. เก็บไว้คนเดียวโดยไม่บอกใคร

Conway (2009) ยังพบว่าผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการรังแกบนโลกโซเชียลมักมีความกังวล รู้สึกไม่ปลอดภัย การรังแกผ่านโลกโซเชียลเป็นเรื่องที่ค่อนข้างมีความละเอียดอ่อน มีผลต่อสภาพจิตใจของผู้ที่ถูกรังแก ปัจจุบันการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ซึ่งเป็นผลจากลักษณะภายในตัวบุคคล ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว และวัยรุ่นผู้ที่รังแกผู้อื่นและถูกผู้อื่นรังแกผ่านโลกโซเชียลมักใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นอุปกรณ์เพื่อนำมาทักท้วงผู้อื่น (ปัญหา समाพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2552)

ปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลในวัยรุ่น

จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ Bandura (1989) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล มีทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต และปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น สนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู ล้วนเป็นปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura เป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมในปัจจุบันของวัยรุ่น Bandura (1989) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขของปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การกำหนดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (E) และปัจจัยส่วนบุคคล (P) ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ (Bandura, 1976)

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 3 มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ และปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมแสดงให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะและทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด ในขณะที่เดียวกันการกระทำของบุคคลก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการสนองตอบทางอารมณ์ของเขา ลักษณะของร่างกาย ระบบการรับรู้และระบบประสาทมีผลต่อพฤติกรรม และศักยภาพของบุคคล เช่นเดียวกับระบบการรับรู้และโครงสร้างของสมองก็ปรับเปลี่ยนได้โดยสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางพฤติกรรมเช่นกัน เช่นเดียวกับ รัตติยา ดินน้ำจืด และไวพจน์ กุลาชัย (2560) ที่นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมและจากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ในปัจจุบันเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับอิทธิพลความรุนแรงมาจากการเสพสื่อทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ คลิปวิดีโอ หรือแม้แต่สื่อสังคมออนไลน์ซึ่งกำลังได้รับความนิยม เมื่อเด็กมีการเสพสื่อที่มีพฤติกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งก็จะเคยชินกับการใช้ความรุนแรงในชีวิตประจำวัน หรือการแก้ปัญหาในสังคมจนเกิดเป็นความเคยชินในที่สุด ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าความรุนแรงที่ปรากฏผ่านทางสื่อ อาจถือเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self esteem) เป็นความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลทางด้านบวก หรือด้านลบที่มีต่อตนเอง รวมถึงการประเมินตนเองทั้งทางด้านบวกและด้านลบ โดยบุคคลที่มีความยอมรับนับถือ เห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง คือ บุคคลที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Rosenberg, 1965) โดยการเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากมุมมองที่มีต่อตนเอง และความต้องการให้ตนเองเป็นอย่างไร หากความต้องการและมุมมองที่มีต่อตนเอง

สอดคล้องกัน จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่า น่าภาคภูมิใจ แต่ถ้าความต้องการกับมุมมอง ไม่ไปด้วยกัน จะส่งผลให้บุคคลนั้นไม่รู้สึกถึงคุณค่าของตัวเอง ไม่ภาคภูมิใจในตนเอง (รัศมีแสง หนูแป้นทอง และคณะ, 2561) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อสุขภาพจิตและ พัฒนาการของวัยรุ่นตอนกลางซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทั้งทางสุขภาพจิต ร่างกาย และผลกระทบทาง สังคมที่ส่งผลต่อพัฒนาการของวัยรุ่น และการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ได้แก่ ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง มีการใช้สารเสพติด การฆ่าตัวตาย และโรคการกิน ผิดปกติ (Stauss, 2000 อ้างถึงใน พิมพ์พลอย รุ่งแสง, 2560)

จากการศึกษาผลกระทบของครอบครัวและการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีต่อทัศนคติ การชมเชยรังกผ่าน โลกไซเบอร์ พบว่า นักเรียนหญิงที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีทัศนคติต่อการรังกผ่าน โลกไซเบอร์ที่ถูกต้อง ($R^2 = 0.39, p = .000$) (บุษยรัต รุ่งสาคร, 2554) และผล ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์การถูกรังแบน โลกไซเบอร์ในวัยรุ่น พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบการตกเป็นเหยื่อการรังกแบน โลกไซเบอร์บ่อยครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .000$ (Alvarez-Garcia et al., 2015)

2. พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet addiction) หมายถึง พฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้อินเทอร์เน็ตปริมาณมาก โดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้และส่งผลกระทบหรือแทรกแซงกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมากเกินไป Young (1998a) นักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของการติดอินเทอร์เน็ตพบว่า พฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตนั้น เกิดจากการที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าและไม่พึงพอใจกับสิ่งที่บุคคลเป็นอยู่ การใช้อินเทอร์เน็ตจะเข้ามาเติมเต็มความต้องการที่บุคคลขาด โดยการหลบหนีเข้าสู่โลกเสมือนจริง ตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับบุคคลได้ บุคคลก็จะใช้อินเทอร์เน็ตและใช้ในปริมาณมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาหรือความไม่พึงพอใจในโลกของความเป็นจริง จนทำให้มีพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้วัยรุ่นติดอินเทอร์เน็ต ได้แก่ มีความทุกข์จากความวิตกกังวล รู้สึกหดหู่ ขาดการสนับสนุนจากสังคมรอบข้าง รู้สึกเครียด ขณะที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการระบายความเครียด แต่อาจมีผลในทางตรงกันข้ามคือ ยิ่งใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานก็จะยิ่งมีระดับความเครียดมากขึ้น (พัชรี ถุงแก้ว, ระพีพันธ์ ฉายวิมล และชมพูนุท ศรีจันทร์นิล, 2561) การติดอินเทอร์เน็ตจากสาเหตุที่กล่าวข้างต้นแล้วยังเป็นสาเหตุทำให้เกิดการถูกรังแบนผ่าน โลกไซเบอร์ ซึ่งในประเทศไทยพบว่าพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ แปรผันตรงกับพฤติกรรมอินเทอร์เน็ต ซึ่งเด็กไทยใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ปลอดภัยและใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตนานถึง 4.8 ชั่วโมงต่อวันโดยเฉลี่ย มีการใช้งาน Youtube มากที่สุด รองลงมาคือ Line และ Facebook โดยร้อยละ 47 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่า 1) เคยแชทกับคนแปลกหน้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 2) ร้อยละ 56 เป็นเพื่อนกับคนที่ไม่รู้จักมาก่อนในสื่อสังคม

ออนไลน์ 3) ร้อยละ 65 เคยให้เพื่อนใช้มือถือขณะที่ยังล็อกอินอยู่บนโซเชียลมีเดีย 4) ร้อยละ 28 เคย ลืมล็อกเอาท์ (Log out) หลังจากใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ และ 5) ร้อยละ 6.5 เคยนัดพบกับคน แปลกหน้า นอกจากนี้ร้อยละ 48 ของผู้ตอบแบบสอบถามยังบอกว่ามีคนอื่นรู้รหัสผ่านของตัวเอง โดยส่วนใหญ่เป็นเพื่อน (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2561)

กล่าวได้ว่าพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นมีลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากเกินไปกว่ากำหนดและมีพฤติกรรมการใช้งานสื่อโซเชียลที่มีความเสี่ยงก่อให้เกิดการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้ ดังนั้นพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตเป็นลักษณะการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่าที่ตั้งใจไว้ มีการใช้อินเทอร์เน็ตบ่อยครั้ง หยุคใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อทางด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรมที่มีความก้าวร้าวรุนแรง จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกโซเชียลของเยาวชนส่วนใหญ่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงมาก (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และชั้นยากร ตุดแก้ว, 2560; Kwan & Skoric, 2013) เห็นได้ว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียล และนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากอาจส่งผลให้ถูกรังแกบนโลกโซเชียลได้เช่นกัน

3. การสนับสนุนทางสังคม (Social support) เป็นการรับรู้ของนักเรียนในการได้รับความรัก ความสนใจ ช่วยเหลือ เกื้อกูลในด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้างหรือจากบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เมื่อบุคคลที่มีเครือข่ายทางสังคมคอยประคับประคองช่วยเหลืออยู่ เมื่อประสบการณ์วิกฤตก็จะรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองปลอดภัย ได้รับการดูแล มีผู้เห็นคุณค่า รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ทำให้สามารถปรับตัวให้ก้าวผ่านสถานการณ์หรือวิกฤตของชีวิตได้ (สรวาลี สุนทรวิจิตร และคณะ, 2561) การสนับสนุนทางสังคมจัดเป็นสิ่งแวดล้อมที่บุคคลสามารถรับรู้ได้ว่ามีความสำคัญต่อตนเองในแง่ของการเกิดหรือไม่เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

จากการศึกษาพบว่า การตกเป็นเหยื่อของการถูกคุกคามทางอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองในระดับต่ำและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำสามารถทำนายการตกเป็นเหยื่อของการถูกคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Olenik-Shemesh & Heiman, 2017) และพบว่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตได้รับอิทธิพลจากตัวแปรทุนทางจิตวิทยามากที่สุด (ทุนทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ความหวัง การมองโลกในแง่ดี การรับรู้ความสามารถของตน และการฟื้นคืนใจ) (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.06 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) รองลงมา คือ ตัวแปร การสนับสนุนทางสังคม (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) (อิสริยา ปารีชาติกานนท์ และอัจฉรา ประเสริฐ, 2560) ซึ่งหมายความว่าหาก

นักเรียนมีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง เมื่อเจอเหตุการณ์ฉุนเฉียวผ่านโลกโซเชียลจะทำให้รับรู้ความสามารถจัดการกับเหตุการณ์ที่เผชิญได้อย่างเหมาะสม

4. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal intelligence) เป็นการแสดงออกด้านพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อน ครูหรืออาจารย์ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีทั้งสองฝ่าย เช่น การฟังพาดอภัย คอยช่วยเหลือ การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี (ศิริยุทธ บุญหงส์ และคณะ, 2561) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (Interpersonal relationship between students and their parents) เป็นการปฏิบัติต่อกันของนักเรียนกับผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน การประพฤติตนของนักเรียนอยู่ในกฎระเบียบของผู้ปกครอง การให้ความรัก ความอบอุ่น การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน หรือเพื่อการพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน (อาจารย์ ช่างประดับ, 2550) สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่กำหนดคุณค่าขั้นมูลฐานแก่นมนุษย์ ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม แบบแผนการดำเนินชีวิต ศาสนา ความเชื่อ ซึ่งส่งผลไปถึงบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคมตลอดจนการปรับตัวอันเป็นความพร้อมด้านสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในระยะเริ่มแรกของชีวิตเด็กควรจะได้รับความรัก ความอบอุ่นและเมื่อโตขึ้นจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาให้กว้างไกลออกไป สภาพแวดล้อมของเด็กและทัศนคติของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก โดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู (ธิดา จูติพานิชยางกูร, 2550) ปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่และลูก รวมถึงคนในครอบครัว ครอบครัวที่พ่อแม่มีปากเสียงกัน ความเห็นไม่ลงรอยกัน และมีการทะเลาะวิวาทให้ลูกได้ยินอยู่เสมอแล้ว ลูกจะกลายเป็นเด็กที่ขาดความรักความเอาใจใส่ ส่งผลต่อการพัฒนาจิตใจและพัฒนาการของเด็ก ทำให้เป็นเด็กขาดความมั่นใจ มีอารมณ์หงุดหงิดก้าวร้าว มีปัญหาพฤติกรรมมาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่พบได้ อาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ชอบใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เกิดความไม่สงบสุขทางสังคม การสำรวจของศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมมือกับดิแทค (2562) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ถูกกลั่นแกล้งผ่านโลกโซเชียลในโรงเรียน เด็กนักเรียนจะนัดแกล้งแบบรวมกลุ่ม ส่วนใหญ่เลือกที่คุ้นเคย เช่น ห้องเรียน โดยนักเรียนกว่าร้อยละ 91 บอกว่าเคยถูกแกล้ง และร้อยละ 82 บอกว่าถูกรังแกในโรงเรียน จากการสำรวจดังกล่าวยังพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการถูกรังแกในบทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครอง นักเรียนตอบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวพวกเขากับผู้ปกครองดีมากพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง หรือสามารถปรึกษาได้บางเรื่อง จะทำให้นักเรียนมี

แนวโน้มของการถูกรังแกที่ต่ำกว่านักเรียนที่ตอบว่าความสัมพันธ์กับผู้ปกครองไม่ค่อยดี ดังนั้นการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จะทำให้นักเรียนมีการรับรู้การรังแกผ่าน โลกไซเบอร์และแนวโน้มของการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ลดลง

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Interpersonal relationship between students and friends) เป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนกับเพื่อนทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือกัน การฟังพาดสายกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักและความสามัคคีซึ่งกันและกัน (ธิดา จิตพิพานิชยางกูร, 2550) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางเป็นวัยที่ต้องมีสังคมกับเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม การสำรวจปรากฏการณ์ Cyberbullying การถูกกลั่นแกล้งของเด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 82 ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน โดยเด็กนักเรียนจะนัดแกล้งแบบรวมกลุ่มส่วนใหญ่เลือกที่คุ้นเคย เช่น ห้องเรียน ร้อยละ 67.2 สนามโรงเรียน, โรงอาหาร 26.5 และทางเดินหน้าห้องเรียน,บันได ร้อยละ 26.3 (ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมมือกับดีแทค, 2562) จะเห็นได้ว่าการรังแกกันผ่าน โลกไซเบอร์ในนักเรียนส่วนมากจะกระทำที่โรงเรียนและมีกลุ่มเพื่อนรวมกันรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการกระทำต่าง ๆ การหากนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ก็อาจลดความเสี่ยงในการถูกรังแกกันผ่าน โลกไซเบอร์ได้และเมื่อพบเจอปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบด้านร่างกายและจิตใจ ก็จะทำให้เพื่อนคอยช่วยเหลือให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นที่ปรึกษาเมื่อพบเจอปัญหาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงผ่านไปด้วยดี เพราะฉะนั้นการมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีจึงมีความสำคัญสำหรับวัยรุ่นในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคที่มีผลกระทบด้านร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนมีการรับรู้การรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ได้อย่างเหมาะสม

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (Interpersonal relationship between students and their teachers) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ครูยังมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมการเรียนและการแสดงออกพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียน (สุเมธ พงษ์เกตุรา, 2553) นอกจากสถาบันครอบครัวแล้วสถาบันการศึกษาเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งสำหรับเด็ก ซึ่งโดยทั่วไปเด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนมากกว่าอยู่บ้าน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีโอกาให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการใน ทุก ๆ ด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และเชาว์ปัญญา ครูอาจารย์ จึงกลายเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญเนื่องจากใกล้ชิดกับนักเรียนรองจากบิดามารดาและเป็นบุคคลที่ช่วยให้เกิดการ

เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพโดยรอบด้านให้แก่ นักเรียน ครูที่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความรักความเข้าใจ และความเอาใจใส่นักเรียน มีพฤติกรรมในการแสดงออกที่เหมาะสมจะทำให้ นักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงในอารมณ์ ในทางตรงกันข้ามหากครูไม่เข้าใจนักเรียนและไม่พยายามที่จะศึกษานักเรียน เนื่องจากความเครียดทางอารมณ์ของครูทำให้ครูปรับตัวไม่ได้และบุคลิกภาพไม่เหมาะสม ก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพอารมณ์และสภาพจิตใจของนักเรียน เกิดปัญหาทางพฤติกรรมและปัญหาทางอารมณ์ (ชิตา ฐิติพานิชยางกูร, 2550) จากสถานการณ์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันและมีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากขึ้นพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตมีความเสี่ยงอาจถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ได้ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ร้อยละ 82 บอกว่าครูที่เด็กนักเรียนอยากบอกปัญหาไม่ใช่ครูที่สนิทกับเด็กเป็นพิเศษ แต่เป็นครูที่ปฏิบัติกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของครูที่มีผลอย่างชัดเจนต่อการตัดสินใจที่เด็กในการบอกครู คือ การให้ความเท่าเทียมกันต่อตัวนักเรียนของครู (ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมมือกับดีแทค, 2562) ดังนั้นการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู หากนักเรียนถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ก็จะทำให้นักเรียนเลือกปรึกษาครูเพื่อช่วยลดความทุกข์ใจ ได้รับคำแนะนำในการจัดการปัญหาอย่างเหมาะสมและอาจทำให้นักเรียนมีแนวโน้มของการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ลดลงอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ดีมีความสัมพันธ์กับการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียน (Ortega-Ruiz & Nunez, 2012) และเยาวชนส่วนใหญ่มักถูกเกลียดชังในรูปแบบของการตามใจ แบบปล่อยปละละเลย และค่อนข้างมีกฎระเบียบ รวมถึงข้อห้ามต่าง ๆ ที่ส่งผลให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนโดนบังคับจนทำให้ไม่กล้าแสดงออก ทำให้มีพฤติกรรมรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตุดเถื้อ, 2560) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากวัยรุ่นมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีเมื่อพบวิกฤตปัญหาจะมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำให้กำลังใจในการเผชิญปัญหาทั้งจากครอบครัว เพื่อน และครูได้ ส่งผลให้สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมและอารมณ์จากการถูกรังแกผ่านโลกได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ Bandura (1989) เชื่อว่าการรับรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอิทธิพลจากปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม หากองค์ประกอบใดเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลให้องค์ประกอบที่เหลือเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมมาใช้ในการศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปัจจัยด้านจิตสังคมในการศึกษารุ่นนี้ประกอบด้วย ปัจจัย

ภายในบุคคล คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ปัจจัยพฤติกรรม คือ การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล และสภาพแวดล้อม คือ สนับสนุนทางสังคม และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทั้งกับครอบครัว เพื่อนและครู การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาอำนาจทำนายปัจจัยด้านจิตสังคมและนำไปเป็นแนวทางในการหาวิธีการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนทั้งชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากข้อมูลจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2563 พบว่ามีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,789 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนทั้งชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 134 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria) ดังนี้

1. สัญชาติไทย
2. สื่อสารภาษาไทยได้ดี
3. ยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
4. ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power เพื่อหาปัจจัยทำนายสำหรับตัวแปรต้น 6 ตัวแปร ที่คำนึงถึงการควบคุมความคลาดเคลื่อนชนิดที่ 1 (Type I error) และชนิดที่ 2 (Type II error) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ (Alpha) = .05 ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of test) = 0.8 และกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ที่ขนาดกลาง = 0.13 (Polit & Beck, 2017) หลังจากนั้นคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรมสำเร็จรูป G*power ได้กลุ่มตัวอย่าง 112 คน แต่เพื่อเป็นการป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึง

เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 (Little & Rubin, 2002) คิดเป็นจำนวน 22 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวมทั้งสิ้น 134 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. งานวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยทำการสุ่มห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 48 ห้องเรียน โดยแต่ละชั้นปี (ม.4 ม.5 และ ม.6) มีจำนวน 16 ห้องเรียน
2. จากจำนวนนักเรียนที่กล่าวถึงใน ข้อ 1. ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนมาในแต่ละชั้นปี ๆ ละ 4 ห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนห้องเรียนในแต่ละชั้นปี
3. จากการสุ่มห้องเรียนเพื่อทำการเก็บข้อมูลในชั้น ม.4 สุ่มได้ห้อง ม.4/2 ม.4/11 ม.4/12 และ ม.4/15 ส่วนชั้น ม.5 สุ่มได้ห้อง ม.5/3 ม.5/5 ม.5/10 และ ม.5/13 และชั้น ม.6 สุ่มได้ห้อง ม.6/1 ม.6/8 ม.6/10 และ ม.6/14
4. จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนั้น ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 134 คน ผู้วิจัยทำการคำนวณตามสัดส่วนเพื่อหาจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นปี ตลอดจนจากแต่ละห้องว่าต้องทำการเก็บข้อมูลเท่าไร จากการคำนวณสรุปได้ว่าชั้น ม.4 ผู้วิจัยต้องทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 46 คน ชั้น ม. 5 จำนวน 45 คน และชั้น ม. 6 จำนวน 43 คน
5. จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน สรุปจำนวนนักเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้องเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนห้องเรียนที่สุ่มมา (25%)	จำนวนนักเรียนที่ทำการเก็บข้อมูล
ม.4	16	613	4	46
ม.5	16	599	4	45
ม.6	16	577	4	43
รวมทั้งหมด		1,789	12	134

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยให้นักเรียนตอบด้วยตนเอง แบ่งเป็น 6 ส่วน โดยมีดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนภาคการเรียนครั้งล่าสุด สถานภาพสมรสของบิดามารดา การพักอาศัย ระหว่างการศึกษาของนักเรียน เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง พัฒนาโดย Rosenberg (1965) แปลเป็น ภาษาไทยโดย Srisaeng (2003) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ มีข้อความทางบวก 5 ข้อ คือ 1, 2, 4, 6 และ 7 และข้อความทางลบ 5 ข้อ คือ 3, 5, 8, 9 และ 10 แบบสอบถามนี้ รัศมีแสง หนูแป้นทอง และคณะ (2561) ได้นำไปใช้ในการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของ นักเรียนมัธยมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scales) การให้คะแนนแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	4
ไม่เห็นด้วย	2	3
เห็นด้วย	3	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 10-40 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction Test-IAT) พัฒนาโดย Young (1998b) ฉบับภาษาไทยแปลโดย วิไลลักษณ์ ทองคำบรรจง (2553) ซึ่ง สุนันท์ เสียงเสนาะ และคณะ (2560) ได้นำมาใช้โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่นไทย เป็น คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นช่องทางผ่านการสื่อสาร มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scales) การให้คะแนนแบ่งได้เป็น 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน)

6	หมายถึง	จริงที่สุด
5	หมายถึง	จริง

4	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
2	หมายถึง	ไม่จริง
1	หมายถึง	ไม่จริงเลย

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 12-72 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีพฤติกรรมติดอินเตอร์เน็ตสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีพฤติกรรมติดอินเตอร์เน็ตต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม งานวิจัยนี้จะวัดการสนับสนุนทางสังคม โดยใช้แบบสอบถามแหล่งสนับสนุนส่วนบุคคล (Personal Resource Questionnaire [PRQ], 2002) อ้างถึงใน Weinert (2002) ฉบับภาษาไทย ที่แปลโดย ประภาศรี ทุงมีผล (2548) โดยได้มีการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและภาษาไทย 2 ท่านแปลย้อนกลับเป็นภาษาอังกฤษ แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงแบบวัด จนได้ความหมายที่ตรงกัน นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้เท่ากับ .95 แบบสอบถามนี้ สรวาลี สุนทรวิจิตร และคณะ (2561) ได้นำไปใช้ศึกษาถึงการสนับสนุนทางสังคมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .92

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 15 ข้อ เป็นการวัดการสนับสนุนทางสังคมใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับความรัก ความผูกพัน 2) การรับรู้ว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 3) การรับรู้ถึงคุณค่างานในตนเอง 4) การได้ช่วยเหลือผู้อื่น 5) การได้รับการช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสาร การให้คำแนะนำ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 7 ระดับ ดังนี้

- 7 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก
- 6 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย
- 5 คะแนน หมายถึง ค่อนข้างเห็นด้วย
- 4 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 3 คะแนน หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
- 2 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 15-105 คะแนน

การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล งานวิจัยนี้จะใช้แบบสอบถามเพื่อวัดถึงสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยมีรายละเอียดของแต่ละแบบสอบถามดังต่อไปนี้

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง งานวิจัยนี้จะวัดโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ อาจารย์ ช่างประดับ (2550) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองในนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 อาจารย์ ช่างประดับ (2550) ได้มีการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่ตั้งอยู่ใน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scales) คำตอบมี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่สร้างมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ เกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนน มีดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน เมื่อตอบ จริงที่สุด
- 4 คะแนน เมื่อตอบ จริง
- 3 คะแนน เมื่อตอบ จริงบ้าง
- 2 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อย
- 1 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อยที่สุด

ข้อความที่มีความหมายทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1 คะแนน เมื่อตอบ จริงที่สุด
- 2 คะแนน เมื่อตอบ จริง
- 3 คะแนน เมื่อตอบ จริงบ้าง
- 4 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อย
- 5 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อยที่สุด

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 15-75 คะแนน

การแปลผล พิจารณาจากคะแนนรวม โดยคะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองที่ไม่ดี

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน งานวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ ธิดา ฐิติพานิชยางกูร (2550) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในงานวิจัยของ ชัยรินทร์ บุญญะสุต (2547) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และ ธิดา ฐิติพานิชยางกูร (2550) ได้มีการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scales) คำตอบมี 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด ก่อนข้างจริง ปานกลาง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่สร้างมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ เกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนน มีดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน เมื่อตอบ จริงมากที่สุด

4 คะแนน เมื่อตอบ ก่อนข้างจริง

3 คะแนน เมื่อตอบ ปานกลาง

2 คะแนน เมื่อตอบ ไม่ค่อยจริง

1 คะแนน เมื่อตอบ ไม่จริงมากที่สุด

ข้อความที่มีความหมายทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1 คะแนน เมื่อตอบ จริงมากที่สุด

2 คะแนน เมื่อตอบ ก่อนข้างจริง

3 คะแนน เมื่อตอบ ปานกลาง

4 คะแนน เมื่อตอบ ไม่ค่อยจริง

5 คะแนน เมื่อตอบ ไม่จริงมากที่สุด

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 15-75

การแปลผล พิจารณาจากคะแนนรวม โดยคะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนสูง คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่ำ

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู งานวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ สุมเมธ พงษ์เกตรา (2553) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามระหว่างนักเรียนกับครูในนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาของ ศิริวัชรณ สุวินท์ (2548) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และ สุมเมธ พงษ์เกตรา (2553) ได้มีการนำแบบสอบถามนี้ไปใช้เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scales) คำตอบมี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่สร้างมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความทางบวก และข้อความทางลบ เกณฑ์การให้นำหนักของคะแนน มีดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 คะแนน เมื่อตอบ จริงที่สุด
- 4 คะแนน เมื่อตอบ จริง
- 3 คะแนน เมื่อตอบ จริงบ้าง
- 2 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อย
- 1 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อยที่สุด

ถ้าข้อความที่มีความหมายทางลบมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1 คะแนน เมื่อตอบ จริงที่สุด
- 2 คะแนน เมื่อตอบ จริง
- 3 คะแนน เมื่อตอบ จริงบ้าง
- 4 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อย
- 5 คะแนน เมื่อตอบ จริงน้อยที่สุด

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 24-120 คะแนน

การแปลผล พิจารณาจากคะแนนรวม โดยคะแนนมาก หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี คะแนนน้อย หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล งานวิจัยนี้จะวัดโดยใช้แบบสอบถามการตกเป็นเหยื่อการรังแกทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่พัฒนาโดย Doane et al. (2013) ซึ่งถูกแปลเป็นภาษาไทยและใช้ในงานวิจัยของ หทัยชนก เผ่าวิริยะ และคณะ (2563) โดยคณะผู้วิจัยดังกล่าวได้ทำ

การแปลแบบสอบถามต้นฉบับเป็นภาษาไทยแล้วนำไปแปลแบบย้อนกลับ (Back translation technique) จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และได้นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 ข้อคำถามแบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกโซเชียล ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การติดต่อที่ไม่พึงประสงค์ (Unwanted contact) 2) การประสังคร้าย (Malice) 3) การหลอกลวง (Deception) และ 4) การทำให้ขายหน้า (Public humiliation) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) คำตอบ แบ่งเป็น 6 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

6 คะแนน หมายถึง เกือบทุกวันหรือทุกวัน

5 คะแนน หมายถึง 1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์

4 คะแนน หมายถึง 1-2 ครั้งใน 1 เดือน

3 คะแนน หมายถึง 2-3 ครั้งใน 1 ปี

2 คะแนน หมายถึง 1 ครั้งใน 1 ปี

1 คะแนน หมายถึง ไม่เคย

คะแนนรวมอยู่ในช่วง 21-126 คะแนน

การแปลผล พิจารณาระดับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร (2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย

การแปลผล

21-55 มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลต่ำ

56-90 มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลปานกลาง

91-126 มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และแบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดดังกล่าว ได้ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว มีความเป็น

มาตรฐาน และผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาใช้โดยไม่ได้มีการดัดแปลงข้อความใด ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาอีก

2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และแบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังนี้

- แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง เท่ากับ .83
- แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต เท่ากับ .94
- แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ .95
- แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เท่ากับ .84
- แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เท่ากับ .93
- แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เท่ากับ .88
- แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์และเครื่องมือการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 ผู้วิจัยนำจดหมายจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัยและขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเข้าพบนักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยและครูประจำชั้นตามห้องเรียนที่ได้รับการสุ่มเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัวเอง เชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับ การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง และรายละเอียดในการเก็บข้อมูล เมื่อนักเรียนมีความสนใจและสมัครใจผู้วิจัยได้แจกใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง โดยแจกล่วงหน้า 5 วัน เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองพิจารณา การเข้าร่วมการวิจัย โดยครูประจำชั้นเป็นผู้รวบรวมใบยินยอมก่อนวันเก็บข้อมูล

1.4 ผู้วิจัยประสานงานกับครูประจำชั้นเพื่อนัดหมายขอรับหนังสืออนุญาตจาก ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมการวิจัยและนัดหมาย วัน เวลา สถานที่เก็บข้อมูล ตามกลุ่มตัวอย่างที่ ผ่านการสุ่มคัดเลือก

2. ขั้นตอนการ

2.1 ผู้วิจัยนัดหมายกับครูประจำชั้น เพื่อจัดสถานที่ในการเก็บข้อมูลโดยคำนึงถึงความเป็น ส่วนตัวและตระหนักถึงความปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) โดยมีมาตรการคัดกรองวัดอุณหภูมิ ร่างกายให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคน สังเกตอาการเสี่ยง เช่น ไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ เหนื่อย หอบ หายใจลำบาก จัดเตรียมหน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่ไม่มียี่ห้อ หน้ากาก จั๋ววงเจลแอลกอฮอล์ สำหรับใช้ทำความสะอาดมืออย่างเพียงพอ จัดที่นั่งในสถานที่ที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกและเป็น ส่วนตัว โดยจัดเว้นระยะห่างระหว่างกันอย่างน้อย 1-2 เมตร ตามแนวทางการเว้นระยะห่างทาง สังคม (Social distancing) และทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจนในการจัดเว้นระยะห่างระหว่าง กัน

2.2 ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือให้นักเรียน ตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณ 45 นาที ซึ่งช่วงเวลาก่อนตอบแบบสอบถามเป็นช่วงเวลาที่ว่าง หลังเลิกเรียน โดยขอความอนุเคราะห์ครูเวรประจำวันของโรงเรียน จำนวน 2 ท่าน ดูแลสวัสดิภาพ และความปลอดภัยของนักเรียนอยู่บริเวณใกล้เคียงที่นักเรียนตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่เวลา 15.30- 16.30 น. หรือจนกว่านักเรียนจะตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยจัดวางกล่องเพื่อให้นักเรียน นำแบบสอบถามของตนเองที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บอย่างมิดชิดในซองกระดาษและนำมา หย่อนใส่กล่องที่จัดเตรียมไว้

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วน ก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตาม วิธีทางสถิติต่อไป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอนโดยคำนึงถึงจริยธรรมในการทำวิจัย ตลอดจนปกป้อง สิทธิ คุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยอย่างเท่าเทียมกัน โดยผู้วิจัยเสนอ

เค้าโครงวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
(รหัสจริยธรรม G-HS 054/2563)

2. หลังจากโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัยและขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3. เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ได้ทำการสุ่มไว้พร้อมครูประจำชั้น เพื่อชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการแนะนำตนเอง เชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับ และรายละเอียดในการเก็บข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม พร้อมทั้งแนบใบยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยไปกับแบบสอบถามการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกหรือถอนตัวจากการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดเวลา โดยที่ไม่ต้องแจ้งเหตุผลแก่ผู้วิจัยและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแบบสอบถามจะไม่มีการระบุชื่อ-นามสกุล ของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม เนื่องจากผู้วิจัยใช้รหัสในแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้วจะถูกเก็บมิดชิดในซองกระดาษ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถูกเก็บเป็นความลับ มีเพียงผู้วิจัยเท่านั้นที่ทราบข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม และนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

5. หากพบกลุ่มตัวอย่างในขณะที่กำลังตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมแสดงออกที่บ่งบอกถึงความสะเทือนใจหรือวิตกกังวล เช่น มีสีหน้าไม่สบายใจ ทำที อึดอัด คับข้องใจ ร้องไห้ ต้องการความช่วยเหลือ เมื่อมีประสบการณ์บางอย่างที่ตรงกับคำถามและเกิดความสะเทือนใจ ผู้วิจัยจะสอบถามสาเหตุอาการดังกล่าวและเปิดโอกาสให้ระบายความรู้สึกเป็นการส่วนตัว ให้คำปรึกษาตามความต้องการ ให้ข้อมูลในการขอความช่วยเหลือ สอบถามความยินยอมเพื่อส่งต่อข้อมูลให้ครูผู้รับผิดชอบ หรือหากพบว่ามีความรุนแรงผู้วิจัยจะดำเนินการส่งต่อข้อมูลให้ครูผู้รับผิดชอบผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตหรือจิตแพทย์เพื่อรับการบำบัดรักษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบสมบูรณ์ตามที่กำหนด ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) พิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. การวิเคราะห์อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research) เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลและปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 134 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 ผลการศึกษานำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน นำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ($n = 134$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	42	31.30
หญิง	92	68.70

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
15 ปี	23	17.20
16 ปี	49	36.60
17 ปี	39	29.00
18 ปี	23	17.20
(Min = 15, Max = 18, $M = 16.46$, $SD = 0.97$)		
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	46	34.30
มัธยมศึกษาปีที่ 5	45	33.60
มัธยมศึกษาปีที่ 6	43	32.10
ผลการเรียนภาคการเรียนครั้งล่าสุด (GPA)		
< 2.00	1	1.00
2.01-3.00	48	36.00
3.01-4.00	85	63.00
(Min = 2.00, Max = 4.00, $M = 3.22$, $SD = 0.53$)		
สถานภาพสมรสบิดา มารดา		
สมรสอยู่ด้วยกัน	99	73.00
สมรสแยกกันอยู่	9	7.00
มารดาเสียชีวิต	1	1.00
บิดาเสียชีวิต	2	2.00
หย่าร้าง	23	17.00
ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ		
บิดา มารดา	92	69.00
บิดาจริง และมารดาเลี้ยง	4	3.00
มารดาจริง และบิดาเลี้ยง	8	6.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา	11	8.00
บิดาคนเดียว	2	1.50
มารดาคนเดียว	11	8.00
เพื่อน	6	4.50
ขณะที่เรียนอยู่นักเรียนพักที่		
หอพัก	12	9.00
บ้านของบิดา มารดา	113	84.00
บ้านญาติ	5	4.00
บ้านพักสวัสดิการ	2	1.50
บ้านเช่า	2	1.50
เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตประมาณวันละ (ชั่วโมง)		
1-5 ชั่วโมง	86	64.00
6-10 ชั่วโมง	41	31.00
11-15 ชั่วโมง	7	5.00
(Min = 1.00, Max = 15.00, M = 5.28, SD = 2.85)		

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 134 คน คิดเป็นเพศชาย ร้อยละ 31.30 เพศหญิง ร้อยละ 68.70 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.60 โดยพบว่าอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 16.46 ปี ($SD = 0.97$) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.30 มีผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษาครั้งล่าสุดเท่ากับ 3.22 ($SD = 0.53$)

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ทั้งบิดามารดา และบิดาจริงหรือมารดาจริง คิดเป็นร้อยละ 87.50 บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.00 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่นี้ได้พักอาศัยที่บ้านของบิดามารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.00 และกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุดประมาณวันละ 1-5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 64.00 ($SD = 2.85$)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และคะแนนการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 134$)

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล					
		ไม่มีจำนวน (ร้อยละ)	มีจำนวน (ร้อยละ)	ระดับ	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min-Max
ม.4	46	11 (23.91)	35 (76.09)	ต่ำ	28.77	5.54	22-46
ม.5	45	21 (46.67)	24 (53.33)	ต่ำ	24.66	3.10	22-32
ม.6	43	17 (39.54)	26 (60.46)	ต่ำ	27.19	3.75	22-38
รวม	134	49 (36.57)	85 (63.43)	ต่ำ	27.12	4.70	22-46

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.43 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.12 ($SD = 4.70$) จัดเป็นการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลในระดับต่ำ (Min = 22.00, Max = 46.00) เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนที่มีประสบการณ์และค่าเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด ($n = 35$; $M = 28.77$, $SD = 5.54$) รองลงมาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($n = 26$; $M = 27.19$, $SD = 3.75$) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ($n = 24$; $M = 24.66$, $SD = 3.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล สามารถสรุปได้ดังตาราง

ที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกรังแกเป็นรายข้อ
เกี่ยวกับการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียล (n = 134)

ข้อ	ไม่มี		M	SD
	ประสบการณ์	มีประสบการณ์การถูกรังแก		
	การถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียล	ผ่านโลกโซเชียล		
	n (%)	n (%)		
1. มีคนดัดแปลงรูปของนักเรียนให้ดู ไม่ดี แล้วโพสต์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ¹²	120 (89.56 %)	14 (10.44 %)	2.21	0.43
2. มีคนเข้าสู่ระบบบัญชี อิเล็กทรอนิกส์ของ ¹¹	117 (87.31 %)	17 (12.69 %)	2.12	0.33
3. มีคนโพสต์ภาพเปลือยของนักเรียน ทางอิเล็กทรอนิกส์ ²¹	133 (99.25 %)	1 (0.75 %)	2.00	0.00
4. มีคนสวมรอยนักเรียน ในการ เผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ¹⁸	128 (95.52 %)	6 (4.48 %)	2.17	0.41
5. หลังจากนักเรียนทำแบบสอบถามที่ มีความเป็นส่วนตัวทางอิเล็กทรอนิกส์ แล้ว คำตอบของนักเรียนถูกส่งไปให้ ผู้อื่น ²⁰	129 (96.27 %)	5 (3.73 %)	2.00	0.00
6. มีคนเขียนข้อความที่ไม่ดีเกี่ยวกับ นักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ³	102 (76.12 %)	32 (23.88 %)	2.28	0.52
7. มีคนโพสต์ภาพที่น่าอายของ นักเรียนไปให้ผู้อื่นดูทาง อิเล็กทรอนิกส์ ⁵	108 (80.60 %)	26 (19.40 %)	2.35	0.69
8. มีคนเผยแพร่บทสนทนาทาง อิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนแก่ผู้อื่น ¹⁰	116 (86.57 %)	18 (13.43 %)	2.17	0.38
9. มีคนเข้าสู่ระบบบัญชี อิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียน แล้วสวม รอยว่าเป็นนักเรียน ⁹	114 (85.07 %)	20 (14.93 %)	2.40	0.82

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ไม่มี		<i>M</i>	<i>SD</i>
	ประสบการณ์	มีประสบการณ์การถูกรังแก		
	การถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์	ผ่านโลกไซเบอร์		
	<i>n</i> (%)	<i>n</i> (%)		
10. มีคนกวนโมโหนักเรียนทาง อิเล็กทรอนิกส์ ¹	87 (64.93 %)	47 (35.07 %)	2.43	0.58
11. มีคนปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดีทาง อิเล็กทรอนิกส์ ⁴	103 (76.87 %)	31 (23.13 %)	2.39	0.72
12. มีคนเรียกชื่อนักเรียนอย่างไม่ สุภาพทางอิเล็กทรอนิกส์ ⁶	109 (81.34 %)	25 (18.66 %)	2.84	0.94
13. มีคนทำให้นักเรียนกลายเป็นตัว ตลกในสายตาคณะอื่นทาง อิเล็กทรอนิกส์ ⁷	112 (83.58 %)	22 (16.42 %)	2.91	0.87
14. มีคนสบถคำหยาบต่อนักเรียนทาง อิเล็กทรอนิกส์ ²	100 (74.63 %)	34 (25.37 %)	2.44	0.56
15. นักเรียนได้รับภาพเปลือยที่เห็น เต้านม/อวัยวะเพศชัดเจน ทาง อิเล็กทรอนิกส์จากบุคคลอื่น (ที่ไม่ได้ ส่งให้หลายคนพร้อมกัน [สแปม]) โดยที่นักเรียนไม่ได้ร้องขอ ¹⁶	125 (93.30 %)	9 (6.70 %)	2.33	0.50
16. นักเรียนได้รับรูปภาพที่ไม่น่าดู (ที่ ไม่ได้ส่งให้หลายคนพร้อมกัน [สแปม]) ทางอิเล็กทรอนิกส์ ¹³	122 (91.04 %)	12 (8.96 %)	2.17	0.39
17. นักเรียนได้รับข้อความข่มขู่อารมณ์ ทางเพศ ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ นักเรียนไม่ต้องการ ⁸	113 (84.33 %)	21 (15.67 %)	2.43	0.51

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ไม่มี		มี	
	ประสบการณ์		ประสบการณ์การถูกรังแก	
	การถูกรังแกผ่าน		ผ่านโลกโซเชียล	
	โลกโซเชียล	โลกโซเชียล		
	n (%)	n (%)	M	SD
18. นักเรียนได้รับภาพโป๊หรือเปลือย ที่นักเรียนไม่ต้องการจากคนที่ นักเรียนคุยด้วยทางอิเล็กทรอนิกส์ ¹⁴	123 (91.80 %)	11 (8.20 %)	2.36	0.51
19. มีคนสวมรอยเป็นบุคคลอื่นที่ ไม่ใช่ตนเอง ขณะที่คุยกับนักเรียนทาง อิเล็กทรอนิกส์ ¹⁷	127 (94.78 %)	7 (5.22 %)	2.43	0.54
20. นักเรียนส่งข้อมูลส่วนบุคคลให้ บุคคลอื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ ภายหลังพบว่าคนนั้น ไม่ใช่คนที่ นักเรียนต้องการส่งให้ ¹⁹	129 (96.27 %)	5 (3.73 %)	2.40	0.55
21. มีคนโกหกนักเรียนเกี่ยวกับตัวตน ของเขาทางอิเล็กทรอนิกส์ ¹⁵	123 (91.80 %)	11 (8.20 %)	2.09	0.31

หมายเหตุ 1-21 หมายถึง ลำดับการมีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ข้อ 10. มีคนกวมโมโหนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.43, SD = 0.58$) ข้อ 14. มีคนสบลคำหยาบต่อนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.44, SD = 0.56$) ข้อ 6. มีคนเขียนข้อความที่ไม่ดีเกี่ยวกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.28, SD = 0.52$) ข้อ 11. มีคนปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.39, SD = 0.72$) และข้อ 7. มีคนโพสต์ภาพที่น่าอายของนักเรียนไปให้ผู้อื่นดูทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.35, SD = 0.69$) ทั้งนี้ข้อที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยเริ่มจากข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ข้อ 3. มีคนโพสต์ภาพเปลือยของนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.00, SD = 0.00$) ข้อ 5. หลังจากนักเรียนทำแบบสอบถามที่มีความเป็นส่วนตัว

ทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว คำตอบของนักเรียนถูกส่งไปให้ผู้อื่น ($M = 2.00, SD = 0.00$) ข้อ 20. นักเรียนส่งข้อมูลส่วนบุคคลให้บุคคลอื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ภายหลังพบว่าคนนั้นไม่ใช่คนที่นักเรียนต้องการส่งให้ ($M = 2.40, SD = 0.55$) ข้อ 4. มีคนสวมรอยนักเรียน ในการเผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.17, SD = 0.41$) และข้อ 19. มีคนสวมรอยเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตนเอง ขณะที่คุยกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.43, SD = 0.54$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ ($n = 134$)

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	
			Possible	Actual
การเห็นคุณค่าในตนเอง	28.32	3.98	10-40	18-36
พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต	30.38	12.70	12-72	12-65
การสนับสนุนทางสังคม	76.10	17.33	15-105	24-102
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	54.03	8.88	15-75	30-74
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	60.28	8.18	15-75	33-75
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	83.87	12.33	24-120	54-120

จากตารางที่ 5 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการถูกรังแกผ่าน โลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 28.32 ($SD = 3.98$) มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตเท่ากับ 30.38 ($SD = 12.70$) มีคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ 76.10 ($SD = 17.33$) มีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเท่ากับ 54.03 ($SD = 8.88$) มีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเท่ากับ 60.28 ($SD = 8.18$) และมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเท่ากับ 83.87 ($SD = 12.33$)

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของกลุ่ม ตัวอย่าง

ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติพบว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติถดถอยแบบพหุคูณ ดังนี้

1. ตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีระดับการวัดแบบ Interval หรือ Ratio ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม และมีการแปลผลโดยนำคะแนนรวมของแบบสอบถามมารวมกัน ถ้าคะแนนสูงหมายถึงตัวแปรนั้นมีค่าสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นระดับการวัดเป็นแบบ Interval หรือ Ratio
2. กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มจากประชากร (Random sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด
3. ตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีการกระจายเป็นแบบโค้งปกติ (Normality) โดยพิจารณาจากการนำข้อมูลของแต่ละตัวแปรมา Plot เป็นกราฟ Histogram ซึ่งลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลมีลักษณะเป็นรูประฆังคว่ำ ค่อนข้างมีความสมมาตรกัน จึงแสดงว่าข้อมูลของตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution)
4. ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ทดสอบโดยพิจารณาใช้กราฟ Scatter Plot ที่พล็อตระหว่างค่า *ZPRED (ค่าพยากรณ์ที่ได้จากสมการแล้วแปลงเป็น Z-score) และค่า *ZRESID (ค่า Z-score ของ Error หรือส่วนต่างระหว่างค่าที่ประมาณการได้จากสมการถดถอยจริง) พบว่ากราฟ Scatter plot มีแนวเป็นเส้นตรงขนานกับแกนนอน แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
5. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นเอกภาพ (Homoscedasticity) ซึ่งการกระจายของความแปรปรวนของตัวแปรตามต้องคงที่ในทุกค่าของตัวแปรต้น พิจารณาจากกราฟ Scatter plot มีลักษณะเป็นเส้นขนานกัน ดังนั้นความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นเอกภาพ

6. ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์เป็นอิสระต่อกัน (ไม่มี Autocorrelation) ทดสอบโดยใช้สถิติ Durbin-watson ได้ค่าเท่ากับ 1.54 ซึ่งแสดงว่าไม่เกิด Autocorrelation เนื่องจากมีค่าใกล้เคียง 2 หรืออยู่ระหว่าง 1.5-2.5 เมื่อเปรียบเทียบกับตารางขอบเขตค่า Durbin-watson พบค่าที่ได้อยู่ในช่วงที่ไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งหมายความว่า ค่าความคลาดเคลื่อนของทั้งสองตัวแปรเป็นอิสระจากกัน (Garson, 2012)

7. ไม่มี Multivariate outliers ทดสอบโดยใช้กราฟ Scatter plot ระหว่างค่า Y (ค่าตัวแปรที่ทำนายได้จากสมการถดถอย) กับค่าความคลาดเคลื่อนจากการทำนาย (หรือกราฟที่พล็อตระหว่างค่ามาตรฐานของค่าทั้งสอง) พบว่า ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์กระจายบริเวณค่าศูนย์

8. ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความเป็นอิสระต่อกัน (ไม่มี Multicollinearity) โดยทำการทดสอบด้วยการพิจารณาค่า Tolerance ที่เข้าใกล้ศูนย์และค่า VIF ไม่เกิน 10 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่า Tolerance ทั้ง 6 ตัวแปร เท่ากับ .93, .97, .73, .97, .99 และ .99 ค่า VIF (Variance Inflation Factor) ทั้ง 5 ตัวแปร เท่ากับ 1.06, 1.03, 1.35, 1.03, 1.00 และ 1.00 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรทั้งหมดเป็นอิสระต่อกัน จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation analysis) พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าความสัมพันธ์ -.071, .326, -.254, -.218, -.023 และ -.025 ซึ่งค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน .85 ดังนั้นจึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปร ($n = 134$)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
1. การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล	1						
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง	-.071	1					
3. พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต	.326**	-.254**	1				
4. การสนับสนุนทางสังคม	-.254**	.254**	-.512**	1			
5. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	-.218*	.376**	-.174*	.135	1		
6. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	-.023	.144	-.042	.073	.299**	1	
7. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	-.025	.268**	-.070	.124	.551**	.209*	1

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 6 พบว่า การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($r = .326, p < .01$) การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีความสัมพันธ์ทางลบกับการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($r = -.254, p < .01$) การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ($r = -.218, p < .05$)

จากนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์หาตัวแปรทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตัวแปรต้น ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ตัวแปรตาม ได้แก่ การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($n = 134$)

ตัวแปร	R^2	b	$SE_{(b)}$	β	t	p
Constant		26.34	2.75	-	9.57	< .001
พฤติกรรมติคอินเตอร์เน็ต	.106	.111	.031	.297	3.59	< .001
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ ผู้ปกครอง	.133	-.090	.044	-.167	-2.01	< .05

$R^2 = .133$, $Adj R^2 = .120$, $F_{(2-131)} = 10.05$, $p < .001$

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมติคอินเตอร์เน็ตและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยพฤติกรรมติคอินเตอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการรับรู้การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด ($\beta = .297$, $p < .001$) และรองลงมา คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($\beta = -.167$, $p = .05$) ทั้ง 2 ตัวแปรนี้สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้ร้อยละ 13.30 ($R^2 = .133$, $p < .001$)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Descriptive predictive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลและปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมร่วมกับการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของ Bandura (1989) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 134 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง จำนวน 6 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสอบถามพฤติกรรมคิดอินเทอร์เน็ต แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู และแบบสอบถามการถูกรังแกผ่าน โลกโซเชียล วิเคราะห์ความเชื่อมั่นในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) เท่ากับ .83, .94, .95, .84, .93, .88 และ .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยสถิติพรรณนา และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.70 เพศชาย ร้อยละ 31.30 ส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.60 โดยพบว่าอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 16.46 ปี ($SD = 0.97$) ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.30 มีผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษาครั้งล่าสุดเท่ากับ 3.22 ($SD = 0.53$) กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 87.50 อาศัยอยู่ทั้งบิดามารดา และบิดาจริงหรือมารดาจริง โดยบิดามารดามีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.00 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่

นี้ได้พักอาศัยที่บ้านของบิดามารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.00 และกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุดประมาณวันละ 1-5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 64.00 ($SD = 2.85$)

2. การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 63.43 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.12 ($SD = 4.70$) จัดเป็นการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลในระดับต่ำ (Min = 22.00, Max = 46.00) เมื่อพิจารณาตามชั้นปีพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนที่มีประสบการณ์และค่าเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด ($n = 35$; $M = 28.77$, $SD = 5.54$) รองลงมาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($n = 26$; $M = 27.19$, $SD = 3.75$) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ($n = 24$; $M = 24.66$, $SD = 3.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลพบว่า ข้อที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ข้อ 10. มีคนกวนโมโหนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.43$, $SD = 0.58$) ข้อ 14. มีคนสบถคำหยาบต่อนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.44$, $SD = 0.56$) ข้อ 6. มีคนเขียนข้อความที่ไม่ดีเกี่ยวกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.28$, $SD = 0.52$) ข้อ 11. มีคนปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.39$, $SD = 0.72$) และข้อ 7. มีคนโพสต์ภาพที่น่าอายของนักเรียนไปให้ผู้อื่นดูทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.35$, $SD = 0.69$)

3. ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลในการทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ($\beta = .297$, $p < .001$) มีอิทธิพลทางบวกต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($\beta = -.167$, $p < .05$) มีอิทธิพลทางลบต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล โดยสามารถร่วมกันทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้ร้อยละ 13.30 ($R^2 = .133$, $p < .001$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเฉลี่ยเท่ากับ 27.12 ($SD = 4.70$) ซึ่งจัดอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากนักเรียนมีการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบจากการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลจึงรู้จักป้องกันข้อมูลส่วนตัวและตนเองจากพฤติกรรมดังกล่าว ผลการศึกษารั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริกาญจน์ สง่า, ปิยะมากรณ์

ยาเปง และทัศนัท จันทร (2561) ทำการศึกษาระดับพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเหนือ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียลโดยภาพรวมในระดับต่ำ ($SD = 0.34$) และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมรทิพย์ อมราภิบาล (2559) ที่ทำการศึกษาการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกโซเชียลและพฤติกรรมรังแกผู้อื่นผ่านโลกโซเชียลของนิสิตในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นิสิตเป็นเหยื่อๆ และมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นๆ ในระดับต่ำถึงปานกลาง สำหรับการศึกษาในต่างประเทศพบว่า มีการศึกษาระดับการรังแก/ การตกเป็นเหยื่อผ่านโลกโซเชียลในนักเรียนเกรด 8 โรงเรียนประถมศึกษาในเมืองสตักันยา ประเทศตุรกี พบว่า นักเรียนเกรด 8 ทั้งชายและหญิงมีพฤติกรรมการรังแกผ่านโลกโซเชียลในระดับต่ำ (Kerim, Mustafa, Subhan, Duygu, Songul, Dilvin & Kubra, 2015)

ในการพิจารณาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลจำแนกตามชั้นปีพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียนที่มีประสบการณ์และค่าเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด ($n = 35$; $M = 28.77$, $SD = 5.54$) รองลงมาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($n = 26$; $M = 27.19$, $SD = 3.75$) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ($n = 24$; $M = 24.66$, $SD = 3.10$) จากการพิจารณาเป็นรายชื่อเกี่ยวกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลพบว่า ข้อที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงสุด 5 อันดับแรก คือ ข้อ 10. มีคนกวนโมโหนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.43$, $SD = 0.58$) ข้อ 14. มีคนสบถคำหยาบต่อนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.44$, $SD = 0.56$) ข้อ 6. มีคนเขียนข้อความที่ไม่ดีเกี่ยวกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.28$, $SD = 0.52$) ข้อ 11. มีคนปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดีทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.39$, $SD = 0.72$) และข้อ 7. มีคนโพสต์ภาพที่น่าอายของนักเรียนไปให้ผู้อื่นดูทางอิเล็กทรอนิกส์ ($M = 2.35$, $SD = 0.69$)

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลสูงที่สุด อภิปรายได้ว่าอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) โดยการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจัดการเรียนการสอนเพื่อการวางแผนในอนาคตสำหรับการศึกษาต่อในระดับชั้นอุดมศึกษาและการเลือกอาชีพในการทำงาน ซึ่งต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น และหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) อีกทั้งยังต้องเผชิญกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนใหม่ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก ทั้งด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านจิตใจซึ่งมีโอกาสทำให้อุบัติการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ด้วยสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) รัฐบาลมีนโยบายให้เลื่อนการเปิดภาคเรียนของโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ

ทั่วประเทศ และปรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ทำให้นักเรียนต้องพักอาศัยอยู่ที่บ้านกับบิดามารดา ได้พูดคุยให้กำลังใจกัน และทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครอบครัว มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ฌัฐฐา วิจิณัยภาค (2560) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของเด็กและเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี เกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกหรือกลั่นแกล้งกันในโลกอินเทอร์เน็ตเคยเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งฝ่ายเดียว ร้อยละ 12.24 และกลุ่มนักเรียนนักศึกษามัธยมตอนปลายและอาชีวศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศพบว่า ร้อยละ 43.1 เคยเป็นผู้ถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง (นันทนัช สงศิริ, 2554) ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวอาจเกิดจากความแตกต่างในด้านบริบทของวัยรุ่น วัฒนธรรมของวัยรุ่นตอนปลายในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันไป แต่จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลมีอยู่ทั่วประเทศไทยและมีแนวโน้มจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับบุคคล ผลกระทบมิติสุขภาพ ไปจนถึงผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้

จากงานวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 16 ปี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับทั้งบิดามารดา และบิดาจริงหรือมารดาจริง ร้อยละ 87.50 บิดามารดามีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.00 และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุดประมาณวันละ 5 ชั่วโมง ($M = 5.28$) ในการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วรพงษ์ วิไล และเสริมศิริ นิลดำ (2561) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 85.39 และใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตต่อครั้งมากกว่า 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 44.09 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นตอนปลายต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าของสื่อออนไลน์ และเทคโนโลยีอย่างครบครัน มีการใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยีการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากขึ้น อีกทั้งยังต้องเผชิญกับการปรับตัวด้านการเรียนการสอนแบบออนไลน์เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) รัฐบาลจึงมีนโยบายให้เลื่อนการเปิดภาคเรียนของโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ และปรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ/ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เพื่อใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์จึงมีโอกาเข้าถึงกิจกรรม Social Network (Facebook, Twitter, Google, LINE, and Instagram) มากขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกโซเชียลของเยาวชนส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงมาก (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตูตเกื้อ, 2560; Kwan & Skoric, 2013) จึงมีโอกาถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้มากเช่นกัน

2. ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สามารถร่วมทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลได้ร้อยละ 13.30 ($R^2 = .133$, $p < .001$) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ($\beta = .297$, $p < .001$) และรองลงมา คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ($\beta = -.167$, $p < .05$) สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\beta = .297$, $p < .001$) ซึ่งพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตเป็นพฤติกรรมของวัยรุ่นในการใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกันหลายชั่วโมงต่อวันและใช้นานมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้และส่งผลกระทบต่อภารกิจอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันมากเกินไป ซึ่งพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ตนี้ส่งผลทางลบต่ออารมณ์ สัมพันธภาพกับครอบครัว การมีกิจกรรมทางสังคมและด้านการเรียน (Young, 1998b)

จากงานวิจัยนี้พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนมากใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุดประมาณวันละ 5 ชั่วโมง ($M = 5.28$) สอดคล้องกับการศึกษาของ กุทัยชนนี สิทธิชัย และธัญญากร ตุดแก้ว (2560) และ Kwan and Skoric (2013) พบว่า พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นบนโลกโซเชียลของเยาวชนส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญวิทย์ พรนภดล (2561) พบว่า พฤติกรรมกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอินเทอร์เน็ต ซึ่งเด็กไทยใช้อินเทอร์เน็ตนานถึง 4.8 ชั่วโมงต่อวัน โดยเฉลี่ย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เอมวดี เกียรติศิริ (2560) พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ต 4-6 วัน ต่อสัปดาห์ การใช้อินเทอร์เน็ตนาน 2-3 ชั่วโมง และ 4-5 ชั่วโมงต่อวัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรังแกทางโซเชียลในนักเรียนมัธยมต้น ($r = -.095$, $p = .037$, $r = -.096$, $p = .036$ และ $r = -.113$, $p = .017$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่าพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นมีลักษณะใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่ากำหนดและมีพฤติกรรมการใช้งานสื่อโซเชียล โดยใช้งาน Youtube มากที่สุด รองลงมาคือ Line และ Facebook (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2561) เห็นได้ว่าพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตมีความสอดคล้องกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากและส่งผลให้ถูกรังแกบนโลกโซเชียลได้ ดังนั้นวัยรุ่นควรได้รับการฝึกทักษะเพื่อรับมือกับการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลอย่างถูกต้อง ควรมีทักษะการใช้ดิจิทัลอย่างชาญฉลาดหรือทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้ได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\beta = -.167, p < 0.05$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองที่ดีมักมีประสบการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตูตเกื้อ (2560) พบว่าเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีพฤติกรรมรังแกบนโลกโซเชียลเกิดจากปัญหาด้านครอบครัว ส่วนใหญ่มักถูกเลี้ยงดูในรูปแบบของการตามใจ แบบปล่อยปละละเลย หรือค่อนข้างมีกฎระเบียบ รวมถึงข้อห้ามต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เยาวชนรู้สึกว่าคุณค่าของตนทำให้ไม่กล้าแสดงออก และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุกสิกพันธ์ (2553) พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมรังแกบนโลกโซเชียลมักเคยเห็นการกระทำรุนแรงทางกายภาพที่บิดามารดาทำต่อกัน รวมถึงเคยเห็นสมาชิกในครอบครัวใช้ความรุนแรงทางวาจาต่อกันมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวบ่งบอกถึงสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี ทำให้เป็นเด็กขาดความมั่นใจ มีอารมณ์หงุดหงิดก้าวร้าว มีปัญหาพฤติกรรมมาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่พบได้ อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสำรวจของ ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมมือกับดิแทล (2562) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่ถูกกลั่นแกล้งผ่านโลกโซเชียลมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการถูกรังแกในบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครอง นักเรียนตอบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับผู้ปกครองดีมากพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง หรือสามารถปรึกษาได้บางเรื่อง จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มของการถูกรังแกที่ต่ำกว่านักเรียนที่ตอบว่าความสัมพันธ์กับผู้ปกครองไม่ค่อยดี ดังนั้นการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองสูง จะทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลลดลง

นอกจากนี้ช่วงก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) รัฐบาลได้มีนโยบายให้เลื่อนการเปิดภาคเรียนของโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ และปรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต้องอาศัยอยู่กับครอบครัวเป็นระยะเวลานาน จากข้อมูลวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทั้งบิดามารดา และบิดาจริงหรือมารดาจริง ร้อยละ 87.50 บิดามารดามีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 73.00 ทำให้นักเรียนมีเวลาในการอยู่กับผู้ปกครองมากขึ้น อาจเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นกำลังใจดูแลห่วงใยกันในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เมื่อนักเรียนพบอุปสรรคปัญหาจึงกล้าที่ปรึกษาผู้ปกครองได้ ดังนั้นสัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ไม่สามารถทำนายการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเกิดจากเป็นช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ทำให้นักเรียนมุ่งเน้นความสนใจไปที่การดูแลและป้องกันตนเองจากโรคติดต่อ อีกทั้งยังมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ การจัดห้องเรียนในรูปแบบการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ซึ่งทางโรงเรียนได้มีมาตรการจัดจำนวนนักเรียนในห้องเรียนลดลงจากเดิม จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับครูและเพื่อนได้ลดลง ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองเฉลี่ยเท่ากับ 28.32 ($SD = 3.98$) มีคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคมเท่ากับ 76.10 ($SD = 17.33$) มีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเท่ากับ 60.28 ($SD = 8.18$) และมีคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเท่ากับ 83.87 ($SD = 12.33$) อยู่ในช่วงกลางของข้อมูลที่มีลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลและมีความแปรปรวนค่อนข้างน้อย เมื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจึงพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพและบุคลากรสาธารณสุขสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรมทางการพยาบาลดูแลปัญหาด้านสุขภาพจิต และเพื่อป้องกันหรือลดปัญหาการรังแกและถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้
2. ด้านการศึกษา คณะครูอาจารย์สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมสอดแทรกทางการศึกษาที่ช่วยหาแนวทางเพื่อป้องกันและลดปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนได้
3. ด้านการวิจัย ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการป้องกันหรือลดปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งต่อไป โดยเน้นการใช้อินเตอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองให้กับนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ใช้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนางานวิจัยแบบทดลองในการศึกษาผลของโปรแกรมเสริมสร้างปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ จากพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างและหลากหลาย
3. ใช้ผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาการวิจัยในการศึกษาแนวทางป้องกันการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

- กฤตศักดิ์ อนุโรจน์ และณัฏฐร พิทยรัตน์เสถียร. (2562). การศึกษาความเที่ยงและความตรงของแบบสอบถาม Cyber-Aggression Perpetration and Victimization Scale ฉบับภาษาไทย, *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 64(1), 45-60.
- กรวิภา กิจพิทักษ์, กิตติศักดิ์ นิเวรัตน์ และปรมิินทร์ อริเดช, (2560). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กฤตยา คล้ายปาน. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการยื่นหยัดเผชิญวิกฤติกับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิมรัตน์ สามคุ้มพิมพ์. (2558). *สถานการณ์การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์และแนวทางการวัดประเมิน*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 32(92), 1-12.
- ชัชรินทร์ บุญญะสุด. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญวิทย์ พรนภดล และเอชรา วสุพันธ์จิต. (2559). การเสพติดอินเทอร์เน็ต (Internet use disorder). ใน *นันทวัช สิทธิรักษ์ และคณะ. จิตเวช ศิริราช DSM-5 (พิมพ์ครั้งที่ 3)* (หน้า 561). กรุงเทพฯ: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2561). *รวมพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ปลอดภัยของเด็กไทย การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์*. เข้าถึงได้จาก <https://today.line.me/th/pc/article>
- ชินดนัย ศิริสมฤทัย. (2560). *การรับรู้ทัศนคติและความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชมรมจิตแพทย์และวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2548). *คู่มือการเลี้ยงลูก ตอนวัยรุ่น*. เข้าถึงได้จาก <https://www.rcpsycht.org/cap/book04.php>

- ฐิตินันท์ ฝืนนิล และพิมพ์พรรณ อิศรภักดี. (2558). พฤติกรรมการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารธรรมศาสตร์*, 34(2), 134-149.
- ฐิตินันท์ ศรีสถิต และอวยพร แซ่ตระกูล. (2552). *มือถือในมือเด็ก*. กรุงเทพฯ: สถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
- ณัฐกานต์ จันทร์ศิริพุทธ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์กับการเผชิญปัญหาของเหยื่อ: อิทธิพลส่งผ่านของการประเมินทางปัญญาโดยมีความเป็นนิรนามของผู้กระทำเป็นตัวแปรกำกับ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐภา วิจิณัยภาค. (2560). *ทัศนคติของเด็กและเยาวชนไทยต่อพฤติกรรมกรลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์*. ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐรัชต์ สามมาะ. (2556). *การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐรัชต์ สามมาะ, พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, โอจาเนน, รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และ ก้าวคามัช. (2557). การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6(1), 351-364.
- ธันยกร ตุดเกื้อ. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธันยกร ตุดเกื้อ, เกษตรชัย และหิม และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2562). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมกรรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 11(1), 91-106.
- ธิดา ฐิตินานิชยางกูร. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภาพรรณ อาษาเพ็ชร. (2560). การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ ความรุนแรงที่ต้องแก้ไข และนวัตกรรมกรจัดการปัญหา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 1(9), 100-105.

- นันทนัช สงศิริ. (2554). *ลักษณะส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บริบทของครอบครัว และ พฤติกรรมการรังแกกันผ่าน โลกโซเชียล ของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนการมนุษย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- นัยพินิจ คชภักดี. (2553). *โครงการศึกษาพฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเขตชนบทอีสาน. สถาบันวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. กรุงเทพมหานคร.*
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2545). *ระเบียบการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ยูเออนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย.*
- บุษยรัต รุ่งสาคร. (2554). *การศึกษาผลกระทบของครอบครัวและการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีต่อ ทักษะคิดการข่มเหงรังแกผ่าน โลกโซเชียลของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลายเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนการมนุษย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- ประภาพรณ จูเจริญ. (2551). *สมองวัยรุ่น. นครปฐม: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและ ครอบครัว. มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- ประภาศรี ทุงมีผล. (2548). *การสนับสนุนทางสังคม ความพร้อมในการดูแลและความเครียดของ มารดาเด็กออทิสติก. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2552). *พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ผ่าน โลกโซเชียลของวัยรุ่นไทยเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- เปรมฤดี หงส์สุทธิ, ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์ และดวงใจ วัฒนสินธุ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนชาย โรงเรียนขยายโอกาส. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ปองกมล สุรัตน์. (2561ก). *สาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการรังแกผ่าน โลกโซเชียล: กรณีศึกษา เยาวชนไทยผู้ถูกรังแก. วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(1), 260-273.*

- ปองกมล สุรัตน์. (2561ข). *การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในมิติสังคมวัฒนธรรม: กรณีศึกษาเยาวชนไทย เชนอเรนซ์ Z*. คุชฎินิพนธ์ปรัชญาคุชฎินิพนธ์บัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปองกมล สุรัตน์, ฐาศุภกร จันประเสริฐ และนำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2561). กระบวนการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในเยาวชนไทย: กรณีศึกษาแบบพหุกรณี. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(2), 61-79.
- พัชรี ฤกษ์แก้ว, ระพีพันธ์ ฉายวิมล และชมพูพูนุท ศรีจันทร์นิล. (2561). การปรึกษากลุ่มเชิงจิตวิทยาแบบบูรณาการเชิงทฤษฎีต่อการเสพติดอินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. *รมยสาร*, 16(2), 329-348.
- พิมพ์พลอย รุ่งแสง. (2560). *ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชนก ดาวประดับ และกัลปียกร วรกุลลัญจนาณีย์. (2561). รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า*, 4(3), 63-78.
- รัตติยา ดินน้ำจืด และไวพจน์ กุลาชัย. (2560). *พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตน์ศิริ ทาโต. (2561). *การวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัศมีแสง หนูแป้นน้อย, ทศนา ทวีคุณ และพัชรินทร์ นันทจันทร์. (2561) การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมรังแกกันในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 32(3), 13-32.
- วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงษ์ และพิมพ์ภา ธานินพงษ์. (2558). สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในโรงเรียน เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า*, 1(2), 128-144.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, ศิวพร ปกป้อง, นันทนัช สงศิริ และปองกมล สุรัตน์. (2552). *พฤติกรรม การข่มเหง รังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ปัญญาสมาคมฯ เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย.

วิไลลักษณ์ ทองคำบรรจง. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของพฤติกรรมติอีนเตอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรวงษ์ วิไล และเสริมสิริ นิลดำ. (2561). พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย.

วารสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 1(2), 1-24.

ศิริอุพร บุญหงส์, ชนิดดา แนนเกษร และจินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส. (2561). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริวรรณ สุวินท์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำ ความรุนแรงทั้งทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2551). *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมและการทดลอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมมือกับดีแทค. (2562). *7 ข้อพ่อแม่ไทยต้องรู้เรื่อง Cyberbullying*. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/cyberbiz/detail/9620000059629>

สรานนท์ อินทนนท์. (2561). *การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)*. ปทุมธานี: นัชชาวิชั่น.

สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินสิริ. (2561). การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2*, 1396-1406.

สรวาลี สุนทรวิจิตร, ภรภัทร เสงอุดมทรัพย์, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภาคินี เดชชัยยศ. (2561). ปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 28(2), 53-66.

- สิริกาญจน์ สง่า, ปิยะมากรณ์ ยาแปง และทัศนันทน์ จันทร. (2561). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 13, 1953-1964.*
- สิริทรรุ สายบุญตั้ง, อนุวัติ คุณแก้ว และพรรณราย เทียมทัน. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุนันท์ เสียงเสนาะ, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภรภัทร เสงอุดมทรัพย์. (2560). อิทธิพลของปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่อภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นตอนปลาย. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาภัทร ทนเถื่อน. (2553). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 25(4), 639-648.*
- สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2550). *กลยุทธ์การสร้างคุณภาพวัยรุ่นไทย (Developmental asset) เอกสารวิชาการคลินิกเพื่อนวัยทีน*. กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สถานะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *สำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- หทัยชนก เผ่าวิริยะ, นารีรัตน์ บุญเนตร, จิมห์จุฑา ชัยเสนา คาลลาส และวรรณทนา สุขสีมานนท์. (2563). พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นและการตกเป็นเหยื่อการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนิสิตพยาบาล. *วารสารพยาบาลสาร, 48(1), 159-173.*

- อมรา ชูพลัตต์ย์, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และชนิดดา แนบเกษร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งในการมองโลก ภาวะในการดูแล แรงสนับสนุนทางสังคม และภาวะซึมเศร้าในผู้ดูแลผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิญา หิรัญญะเวช. (2562). อิทธิพลของอารมณ์ขันทางลบ การละเลยคุณธรรม และการรับรู้ความนิรนามต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกบนเฟซบุ๊ก. งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2562, 1412-1422.
- อมรทิพย์ อมราภิบาล. (2559). เหตุการณ์ร้ายแค้นผ่านโลกโซเชียลในกลุ่มเยาวชน: ปัจจัยเสี่ยงผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการปรึกษาบุคคลที่สาม. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14(1), 59-73.
- อาจารย์ ช่างประดับ. (2550). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ศรีชัย, จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส และภรภัทร เสงอุคมทรัพย์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันในครอบครัว เหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ ความฉลาดทางอารมณ์ กับภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(4), 65-76.
- อิสริยา ปารีชาติกานนท์ และอัสรา ประเสริฐสิน. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองจากภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 10(1), 77-91.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *Dtac Parent Guide คู่มือพ่อแม่ยุคดิจิทัล*. ม.ป.ท.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และชั้นยากร คุณเกื้อ. (2558). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์พฤติกรรมมารังแกบนโลกโซเชียลของวัยรุ่นในสามจังหวัดชายแดนใต้: ปัตตานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และชั้นยากร คุณเกื้อ. (2560). พฤติกรรมมารังแกบนโลกโซเชียลของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(1), 86-99.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2562). *พฤติกรรมมารังแกบนโลกโซเชียลของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Alvarez-Garcia D., Nunez, J. C., Dobarro, A., & Rodriguez, C. (2015). Risk factors associated with cybervictimization in adolescence. *International Journal of Clinical and Health Psychology, 43*(3), 1-10.
- Bandura, A. (1976). *Social Learning Analysis of Aggression*. In E. Ribes Ineota & A. Bandura (eds.), *Analysis of Delinquency and Aggression*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Bandura, A. (1989). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Beckerman, L., & Nocero, J. (2003). Hight-tech student hate mail. *Education Digest, Condensed from Principal Leadership, 3*, 37-40.
- Beran, T., & Li, Q. (2005). Cyber-harassment: A study of a new method for an old behavior. *Journal of Educational Computing Research, 32*(3), 265-277.
- Brewer, G., & Kerslake, J. (2015). Cyberbullying, self-esteem, empathy and loneliness. *Computer in Human Behavior, 48*, 255-260.
- Burns, N., & Grove, S. K. (2004). *The Practice of Nursing Research* (5th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Conway, A. (2009). *The internet generation: bullying has gone digital the impact of cyberbullying on adolescent identity*. Thesis for Master in Education University of Dublin.
- Doane, A. N., Kelley, M. L., Chiang, E. S., & Padilla, M. A. (2013). Development of the cyberbullying experiences survey. *Emerging Adulthood, 1*(3), 207-218.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G., & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods, 39*, 175-191.
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods, 41*, 1149-1160.
- Guo, S. (2016). A Meta-Analysis of the predictors of cyberbullying perpetration and victimization. *Psychology in the Schools, 53*(4), 432-454.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Journal Archives of Suicide Research, 14*(3), 206-221.

- Jones, T. (2014a). *Adult Perceptions of Cyberbullying and Implications for Parental Education*. (Doctoral Dissertation). Walden University.
- Jones, S. E. (2014b). *Examining Cyberbullying Bystander Behavior Using a Multiple Goals Perspective*. Master's thesis, Theses and Dissertation-Communication, University of Kentucky.
- Kowalski, R. M., Limber S. P., & Agatston, P. W. (2012). *Cyberbullying: Bullying in The Digital Age*. UK: Blackwell Publishing Lt.D.
- Kwan, G. C. E., & Skoric, M. M. (2013). Facebook bullying: An extension of battles in school. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 16-25.
- Kerim, K., Mustafa, O., Subhan, E., Duygu, G. E., Songul, Y., Dilvin, E., & Kubra, S. (2015). Determination of the level of being cyber bully/ victim of eighth grade students of elementary schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 176(2015), 846-853.
- Little, R. J. A., & Rubin, D. B. (2002). *Statistical Analysis with Missing Data* (2nd ed.) New York: John Wiley & Sons.
- Luxenberg, H., Limber, P. S., & Olweus, D. (2019). *Bullying in U.S. Schools (2019 Status Report)*. Retrieved from <http://olweus.sites.clemson.edu>.
- National Crime Prevention Council. (2014). *Information and Resources to Curb The Growing Problem of Cyberbullying*. Discussion <https://www.ncpc.org/resources/cyberbullying/>
- Ojedokun, O., & Idemudia, E. S. (2013). The moderating role of emotional intelligence between PEN Personality Factors and Cyberbullying in a student population. *Life Science Journal*, 10(3), 1924-1930.
- Olenik-Shemesh, D., & Heiman, T. (2017). Cyberbullying victimization in adolescents as related to body esteem, social support, and social self-efficacy. *The Journal of Genetic Psychology*, 178(1), 28-43.
- Ortega-Ruiz, R., & Nunez J. C. (2012). Bullying and cyberbullying: Research and intervention at school and social contexts. *Psicothema* 2012, 24(4), 603-607.
- Ozden, M. S., & Icellioglu, S. (2014). The perception of cyberbullying and cybervictimization by university student in term of their personality factors. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 116, 4379-4383.

- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2010). Cyberbullying and self esteem. *Journal of School Health*, 80(12), 614-621.
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2012). *Cyberbullying Prevention and Response: Expert Perspectives*. New York: Routledge.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2017). *Nursing Research: Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice* (10th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Rivituso, J. (2014). Cyberbullying victimization among college students: An interpretive phenomenological analysis. *Journal of Information Systems Education*, 25(1), 71-75.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and The Adolescent Self-Image*. Princeton: Princeton University Press.
- Santrock, J. (2013). *Childhood Development* (14th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- Strauss, R. S. (2000). Childhood obesity and self-esteem. *Pediatrics*, 105(1), 15.
- Stom, P. S., & Strom, R. D. (2005). When teen tune Cyberbullies. *The Education Digest*, 71(4), 35-41.
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008) Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376-385.
- Srisaeng, P. (2003). *Self-Esteem, Stressful Life Events, Social Support and Postpartum Depression in Adolescent Mothers in Thailand*. The degree of doctor of philosophy, Graduate School, Case Western Reserve University.
- Sittichai, R. (2014). Information technology behavior cyberbullying in Thailand: incidence and predictors of victimization and cyber-victimization. *Asian Social Science*, 10, 132-139.
- We Are Social. (2019). *Digital 2019*. Retrieved from <https://wearesocial.com/uk/digital-2019>
- Weinert, C. (2002). *PRQ2002*. Retrieved from <http://www.montana.edu/cweinert/prq2k.html>
- World Health Organization [WHO]. (2011). *Teen development*. Retrieved from <http://www.who.int/en/>
- World Health Organization [WHO]. (2015). *Adolescent Health*. Retrieved from http://www.who.int/topics/adolescent_health/en/
- Young, K. S. (1996). Psychology of computer use: XL addictive use of the internet a case that breakes stereotype. *Psychological Report*, 79(3), 899-702.

Young, K. S. (1998a). *Caught in The Net: How to Recognize The Signs of Internet Addiction and A Winning Strategy for Recovery*. New York: J. Wiley.

Young, K. S. (1998b). Internet addiction: The emergence of a New Clinical Disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237-244.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : G-HS 054/2563

(สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ออกรหัสโครงการวิจัย)

โครงการวิจัยเรื่อง : **ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

เรียน ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นางสาวสุกิกา จิตต์สม นิสิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและ
สุขภาพจิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยด้านจิต
สังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้า
ร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ตลอดจนปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การ
สนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู

หากท่านตกลงเข้าร่วมการวิจัยนี้ สิ่งที่ท่านจะต้องปฏิบัติ คือ รับฟังคำชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
รายละเอียดการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถาม อธิบายขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม ข้าพเจ้าจะแจก
แบบสอบถามให้ท่านและขอความร่วมมือให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อด้วยตัวท่านเอง แบบสอบถาม 1
ชุด มีข้อคำถามรวมทั้งหมด 120 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ 2)
แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ 3) แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต จำนวน 12 ข้อ
4) แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 15 ข้อ 5) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จำนวน 54
ข้อ และ 6) แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ จำนวน 21 ข้อ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 60 นาที ช่วงเวลาใน
การตอบแบบสอบถามจะเป็นช่วงเวลาว่างหลังเลิกเรียน โดยขอความอนุเคราะห์ครูเวรประจำวันของโรงเรียน
จำนวน 2 ท่าน ดูแลสวัสดิภาพและความปลอดภัยของท่านจนกว่าจะตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว หากท่าน
มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถามนี้ สามารถซักถามข้าพเจ้าได้ตลอดการตอบแบบสอบถาม ข้าพเจ้าจะจัด
วางกล่องเพื่อให้ท่านนำแบบสอบถามของตนเองที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บอย่างมิดชิดในซองกระดาษและ
นำมาใส่กล่องที่จัดเตรียมไว้

ด้วยความตระหนักและห่วงใยต่อท่าน เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสาย
พันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (COVID-19) ข้าพเจ้าจะจัดสถานที่ในการเก็บข้อมูลและมีมาตรการคัดกรองวัดไข้ให้กับท่าน
สังเกตอาการเสี่ยง เช่น ไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ เหนื่อยหอบ หายใจลำบาก จัดเตรียมหน้ากากอนามัยสำหรับผู้
ไม่มีหน้ากาก จัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาดมืออย่างเพียงพอ จัดที่นั่งในสถานที่ที่อากาศถ่ายเท
ได้สะดวกและเป็นส่วนตัว โดยจัดเว้นระยะห่างระหว่างกัน อย่างน้อย 1-2 เมตร ตามแนวทางการเว้น

ระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจนในการจัดเว้นระยะห่างระหว่างกัน

ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์สามารถทำให้ท่านทราบถึงปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเพื่อป้องกันหรือลดปัญหาการรังแกผ่านโลกโซเชียล และการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล และสามารถนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการป้องกันหรือลดปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจและได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือสามารถถอนตัวออกจากการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อสิทธิประการใด ๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยพึงได้รับ โดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า

ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยใช้รหัสตัวเลขแทนการระบุชื่อ การรายงานและเผยแพร่ผลการวิจัยจะเป็นภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของคณะผู้วิจัยเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยสู่สาธารณชน ส่วนเอกสารต่าง ๆ จะถูกเก็บในตู้เอกสารที่ใส่กุญแจไว้เป็นเวลา 1 ปี หลังการเผยแพร่แล้วข้อมูลเหล่านี้จะถูกทำลาย

หากท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้า นางสาวสุภิกา จิตต์สม คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์มือถือหมายเลข 061-6969835 ข้าพเจ้ายินดีตอบคำถาม และข้อสงสัยของท่านทุกเมื่อ และหากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ 038-102620

เมื่อท่านและผู้ปกครองพิจารณาแล้วเห็นสมควรเข้าร่วมในการวิจัยนี้ ขอความกรุณาลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมร่วมโครงการที่แนบมาด้วย และขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

นางสาวสุภิกา จิตต์สม
ผู้วิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : G-HS 054/2563

(สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ออกรหัสโครงการวิจัย)

โครงการวิจัยเรื่อง : ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรียน ผู้ปกครองของผู้ร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นางสาวสุกษา จิตต์สม นิสิตพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและ
สุขภาพจิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นักเรียนในความดูแลของท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วม
โครงการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย” ก่อนที่ท่านและนักเรียนในความดูแลของท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนให้ท่าน
ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ตลอดจนปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต การ
สนับสนุนทางสังคม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้งกับผู้ปกครอง เพื่อน และครู

หากนักเรียนในความดูแลของท่านตกลงเข้าร่วมการวิจัยนี้ สิ่งที่จะต้องปฏิบัติ คือ รับฟังคำชี้แจง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดการวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถาม ขั้นตอนการตอบแบบสอบถาม ข้าพเจ้า
จะแจกแบบสอบถามและขอความร่วมมือให้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อด้วยตนเอง แบบสอบถาม 1 ชุด มี
ข้อคำถามรวมทั้งหมด 120 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ 2)
แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 10 ข้อ 3) แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต จำนวน 12 ข้อ
4) แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 15 ข้อ 5) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จำนวน 54
ข้อ และ 6) แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล จำนวน 21 ข้อ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 60 นาที ช่วงเวลาใน
การตอบแบบสอบถามจะเป็นช่วงเวลาดังหลังเลิกเรียน โดยขอความอนุเคราะห์ครูเวรประจำวันของโรงเรียน
จำนวน 2 ท่าน ดูแลสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักเรียนในความดูแลของท่านอยู่บริเวณใกล้เคียงที่ตอบ
แบบสอบถาม ตั้งแต่เวลา 15.30 – 16.30 น. หรือจนกว่าจะตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย ข้าพเจ้าจะจัดวาง
กล่องเพื่อให้ให้นักเรียนในความดูแลของท่านนำแบบสอบถามของตนเองที่ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว เก็บอย่างมิดชิด
ในซองกระดาษและนำมาใส่กล่องที่จัดเตรียมไว้

ด้วยความตระหนักและห่วงใยต่อนักเรียนในความดูแลของท่าน เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (COVID-19) ข้าพเจ้าจะจัดสถานที่ในการเก็บข้อมูลและมีมาตรการ
คัดกรองวัดไข้ให้กับนักเรียนในความดูแลของท่าน สังเกตอาการเสี่ยง เช่น ไข้ ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ เหนื่อยหอบ
หายใจลำบาก จัดเตรียมหน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่ไม่มีความเสี่ยง จัดวางเจลแอลกอฮอล์สำหรับใช้ทำความสะอาด

AF 06-02

มีอย่างเพียงพอ จัดที่นั่งในสถานที่ที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกและเป็นส่วนตัว โดยจัดเว้นระยะห่างระหว่างกันอย่างน้อย 1-2 เมตร ตามแนวทางของการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และทำสัญลักษณ์แสดงจุดตำแหน่งชัดเจนในการจัดเว้นระยะห่างระหว่างกัน

ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์สามารถทำให้ทราบถึงสถานการณ์การถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลตลอดจนปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และสามารถนำผลจากการศึกษาครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการป้องกันหรือลดปัญหาการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

การเข้าร่วมการวิจัยของนักเรียนในความดูแลของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจและได้รับความยินยอมจากท่าน นักเรียนในความดูแลของท่านอาจปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือสามารถถอนตัวออกจากการเป็นผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อสิทธิประการใด ๆ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยพึงได้รับ โดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า

ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลแบบสอบถามของนักเรียนในความดูแลของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยใช้รหัสตัวเลขแทนการระบุชื่อ การรายงานและเผยแพร่ผลการวิจัยจะเป็นภาพรวม ทั้งนี้ข้อมูลจะถูกเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีรหัสผ่านของคณะผู้วิจัยเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนในความดูแลของท่านสู่สาธารณชน ส่วนเอกสารต่าง ๆ จะถูกเก็บในตู้เอกสารที่ใส่กุญแจไว้เป็นเวลา 1 ปี หลังการเผยแพร่แล้วข้อมูลเหล่านี้จะถูกทำลาย

หากท่านและนักเรียนในความดูแลของท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้านางสาวสุกิตา จิตต์สม คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต มหาวิทยาลัยบูรพา โทรศัพท์มือถือหมายเลข 061-6969835 ข้าพเจ้ายินดีตอบคำถามและข้อสงสัยของท่านทุกเมื่อ และหากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ 038-102620

เมื่อท่านพิจารณาแล้วเห็นสมควรเข้าร่วมในการวิจัยนี้ ขอความกรุณาลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมร่วมโครงการที่แนบมาด้วย และขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

นางสาวสุกิตา จิตต์สม
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

AF 06-03.2

เอกสารแสดงความยินยอม

ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

(สำหรับผู้ที่มิอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี)

รหัสโครงการวิจัย : G-HS 054/2563

(สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ออกรหัสโครงการวิจัย)

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ให้คำยินยอม วันที่ เดือน พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและรายละเอียดต่างๆ ตามที่ระบุในเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนั้นไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือผลการเรียนที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับและจะเปิดเผยในภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนามผู้ยินยอม

(.....)

ข้าพเจ้า.....บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ยินยอมให้

.....เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

กรณีที่ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในเอกสารแสดงความยินยอมให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม

(.....)

บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ลงนามพยาน

(.....)

หมายเหตุ กรณีที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้ความยินยอมด้วยการประทับลายนิ้วหัวแม่มือ ขอให้มียานลงลายมือชื่อรับรองด้วย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

คำชี้แจง แบบสอบถามในงานวิจัย ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 120 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล	มีจำนวน 8 ข้อ
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง	มีจำนวน 10 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction Test-IAT)	มีจำนวน 12 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม	มีจำนวน 15 ข้อ
ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	มีจำนวน 54 ข้อ
- สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	มีจำนวน 15 ข้อ
- สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	มีจำนวน 15 ข้อ
- สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	มีจำนวน 24 ข้อ
ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์	มีจำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบันทึกข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ขอให้
นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับชั้น
 - มัธยมศึกษาปีที่ 4
 - มัธยมศึกษาปีที่ 5
 - มัธยมศึกษาปีที่ 6
4. เกรดเฉลี่ยภาคการเรียนครั้งล่าสุด
5. สถานภาพสมรสบิดา มารดา
 - สมรสอยู่ด้วยกัน สมรสแยกกันอยู่ มารดาเสียชีวิต
 - บิดาเสียชีวิต หย่าร้าง
6. ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ
 - บิดา มารดา บิดาจริง และมารดาเลี้ยง
 - มารดาจริง และบิดาเลี้ยง ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา
 - อื่น ๆ ระบุ
7. ขณะทีเรียนอยู่นี้ นักเรียนพักที่:
 - หอพัก บ้านของบิดามารดา
 - อื่น ๆ ระบุ
8. นักเรียนใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการเล่นอินเทอร์เน็ตประจำวันละ:
 - [โปรดระบุเป็นชั่วโมง]

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ในแต่ละข้อความต่อไปนี้ กรุณาทำเครื่องหมายถูก ✓ ในช่องที่อธิบาย
ความรู้สึกของนักเรียนได้ตรงที่สุด

ข้อความ	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าอย่างน้อยก็ทัดเทียมกับคนอื่น ๆ				
2. นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าของคุณสมบัติที่ดีหลายอย่าง				
3. โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนมีความรู้สึกว่าเป็นคนที่ทำอะไรล้มเหลวอยู่เสมอ				
4. นักเรียนมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกับคนอื่น ๆ				
5. นักเรียนรู้สึกว่า ไม่มีสิ่งที่ทำให้ นักเรียนภาคภูมิใจในตนเอง				
6. นักเรียนมีความรู้สึกในด้านดีต่อตนเอง				
7. โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนมีความพึงพอใจในตัวเอง				
8. นักเรียนปรารถนาที่จะมีความนับถือ ในตัวเองให้มากกว่านี้				
9. บางครั้ง นักเรียนก็รู้สึกว่าตัวเองไม่มี ประโยชน์อะไร				
10. บางครั้ง นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนไม่มี อะไรดีเลย				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction Test-IAT)

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละประโยคต่อไปนี้ เพื่อพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับกรปฏิบัติตนในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนเพียงใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด

ทั้งนี้แต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ถูกที่สุดคือ คำตอบที่ตรงกับกรปฏิบัติที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

ข้อความ	นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้น					
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. นักเรียนใช้เวลาในการแชท (Chat) กับเพื่อนทางอินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตั้งใจไว้						
2. นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อไม่ได้แชท (Chat) กับเพื่อนทางอินเทอร์เน็ต						
3. นักเรียนไม่มีสมาธิทำอะไรเลย ได้แต่รอแชท (Chat) กับเพื่อนทางอินเทอร์เน็ต						
4. นักเรียนใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการแชท (Chat) หาเพื่อนคุยแก้เหงาหรือหาคนรัก						
5. นักเรียนแชท (Chat) กับเพื่อนที่รู้จักกันทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าพูดคุยกับเพื่อนที่โรงเรียน						
6. นักเรียนแชท (Chat) กับเพื่อนนานจนทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ						

ข้อความ	นักเรียนมีความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้น					
	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่ จริง เลย
7. นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่แชท (Chat) คุยกับคนแปลกหน้าทางอินเทอร์เน็ตเป็นเวลานาน						
8. นักเรียนใช้เวลาไปกับการแชท (Chat) มาก จนไม่เหลือเวลาทำกิจกรรมอื่นที่จำเป็น						
9. นักเรียนพยายามใช้เวลาในการแชท (Chat) ให้น้อยลง แต่ก็ทำไม่ได้						
10. นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดมากเมื่อถูกห้ามแชท (Chat)						
11. นักเรียนยอมอดนอนเพื่อที่จะแชท (Chat) ได้นานขึ้น						
12. เมื่อไม่ได้แชท (Chat) นักเรียนจะรู้สึกหงุดหงิดมาก						

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้ บางคนเห็นด้วย และบางคนไม่เห็นด้วย ขอให้ผู้อ่านแต่ละข้อคำถาม และ วงกลมข้อที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด

- 1 ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
- 2 ไม่เห็นด้วย
- 3 ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
- 4 ไม่แน่ใจ
- 5 ค่อนข้างเห็นด้วย
- 6 เห็นด้วย
- 7 เห็นด้วยอย่างมาก

ข้อ 1. นักเรียนมีคนที่ใกล้ชิดที่ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัย	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 2. นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนเป็นคนหนึ่งในกลุ่มที่มีความสำคัญ	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 3. คนทั่วไปบอกว่าคุณนักเรียนทำงานได้ดี (งาน, งานบ้าน)	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 4. นักเรียนได้ติดต่อกับคนที่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกมีคุณค่า
อย่างเพียงพอ	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 5. นักเรียนได้ใช้เวลาอยู่กับคนที่มีความสนใจตรงกับนักเรียน	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 6. คนอื่น ๆ บอกนักเรียนว่าพวกเขามีความสุขที่ได้ทำงาน
ร่วมกับนักเรียน (การทำงาน, ที่ประชุม, โครงการ)	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 7. นักเรียนมีคนที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่นักเรียน
ต้องการความช่วยเหลือ	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 8. ท่ามกลางกลุ่มเพื่อนของนักเรียน พวกเราได้ช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 9. นักเรียนมีโอกาสได้สนับสนุนผู้อื่นให้พัฒนาความสนใจ
และทักษะต่าง ๆ ของเขา	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 10. นักเรียนมีญาติหรือเพื่อนที่ช่วยเหลือนักเรียนถึงแม้ว่านักเรียน
จะไม่สามารถตอบแทนเขาได้	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 11. เมื่อนักเรียนไม่สบายใจนักเรียนมีคนที่จะอยู่เป็นเพื่อน
และทำให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง	1	2	3	4	5	6	7
ข้อ 12. นักเรียนรู้ว่าคนอื่นชื่นชมนักเรียนในฐานะบุคคลหนึ่ง	1	2	3	4	5	6	7

- ข้อ 13. มีใครคนหนึ่งที่คุณรักและห่วงใยนักเรียน 1 2 3 4 5 6 7
- ข้อ 14. นักเรียนมีคนที่ร่วมงานสังคมและงานรื่นเริงต่าง ๆ ด้วย 1 2 3 4 5 6 7
- ข้อ 15. นักเรียนรู้สึกว่าคุณเป็นที่ต้องการของคนอื่น ๆ 1 2 3 4 5 6 7

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

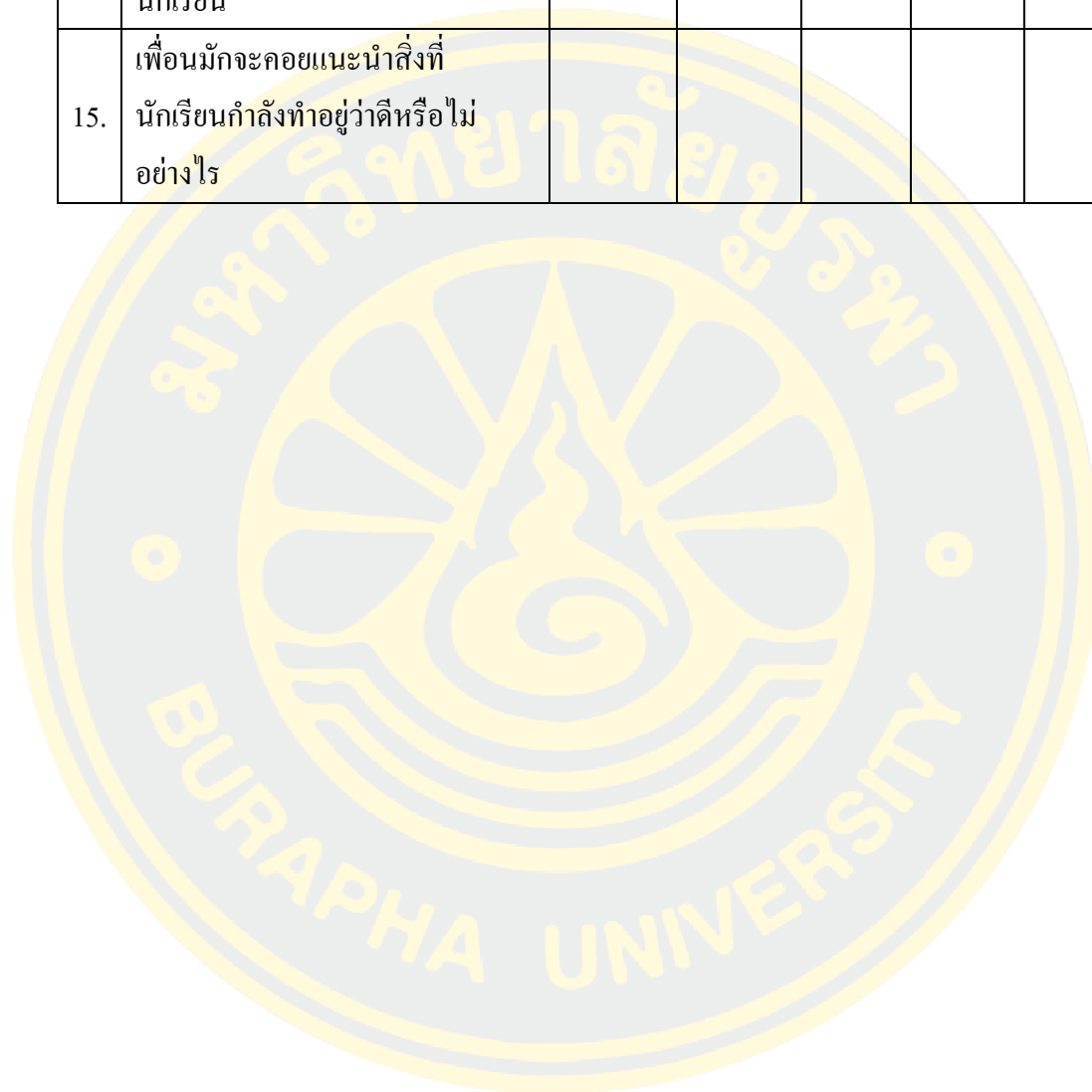
ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง						
1.	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ปกครอง					
2.	นักเรียนให้ความเคารพ และเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
3.	นักเรียนชอบช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้าน					
4.	นักเรียนมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ปกครอง					
5.	นักเรียนไม่สามารถพูดคุยกับผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาปัญหาต่าง ๆ					
6.	ผู้ปกครองรับรู้กิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน					
การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน						
7.	ผู้ปกครองสอบถามเรื่องการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ					
8.	ผู้ปกครองแสดงความรักนักเรียน โดยการพูดให้กำลังใจ					
9.	ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนหรือไม่					
10.	ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
11.	ผู้ปกครองคอยให้กำลังใจแก่นักเรียน					
12.	ผู้ปกครองไม่ไว้วางใจให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนตามลำพัง					
13.	ผู้ปกครองหวังให้นักเรียนสอบได้คะแนนดี					
14.	เมื่อนักเรียนทำคะแนนสอบได้ไม่ดี ผู้ปกครองคอยปลอบใจ และให้กำลังใจแก่นักเรียน					
15.	เมื่อนักเรียนทำความผิด ผู้ปกครองดุคำโดยไม่ถามสาเหตุ					

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	ปานกลาง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
1.	นักเรียนมีเพื่อนที่สามารถปรึกษาปัญหาได้ทุกเรื่อง					
2.	นักเรียนมีเพื่อนสนิทมากกว่า 1 คน					
3.	นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนอย่างสนิทสนม					
4.	นักเรียนเป็นห่วงเพื่อนเสมอเวลาเพื่อนไม่สบายหรือไม่มาโรงเรียน					
5.	นักเรียนและเพื่อนๆ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องการเรียน					
6.	นักเรียนเข้ากับกลุ่มเพื่อนๆ ได้ดี					
7.	เมื่อเพื่อนมีปัญหาจะมาปรึกษากับนักเรียน					
8.	เพื่อนให้ความไว้วางใจนักเรียน					
9.	เพื่อนยอมรับฟังปัญหาของนักเรียนเสมอ					
10.	เพื่อนสามารถช่วยเหลือ และแนะนำนักเรียนได้ เมื่อนักเรียนมีปัญหา					
11.	เมื่อนักเรียนเดือดร้อนเรื่องเงิน เพื่อนสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้					
12.	เพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
13.	เพื่อนแสดงความเป็นห่วงนักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนไม่สบายหรือไม่มาโรงเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	ค่อนข้างจริง	ปานกลาง	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมากที่สุด
14.	เพื่อน ๆ ให้การยอมรับในตัวนักเรียน					
15.	เพื่อนมักจะคอยแนะนำสิ่งที่นักเรียนกำลังทำอยู่ว่าดีหรือไม่อย่างไร					

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู						
1.	นักเรียนตั้งใจเรียนขณะครูสอน					
2.	นักเรียนให้ความเคารพครูทั้งต่อหน้า และลับหลัง					
3.	นักเรียนส่งงานตามกำหนด					
4.	นักเรียนพยายามปฏิบัติตนให้ถูก ระเบียบเพื่อให้ครูสบายใจ					
5.	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
6.	นักเรียนให้ความไว้วางใจปรึกษา ปัญหาต่าง ๆ กับครู					
7.	นักเรียนไม่กล้าซักถามครู เมื่อไม่ เข้าใจบทเรียน					
8.	นักเรียนไม่กล้าปรึกษาครู เมื่อมี ปัญหาส่วนตัว					
9.	นักเรียนรู้สึกไม่พอใจเมื่อครูว่ากล่าว ตักเตือน					
10.	นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น กับครู					
11.	นักเรียนให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อ ครูขอให้เข้าร่วมกิจกรรม					
การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน						
12.	ครูไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของ นักเรียน					
13.	ครูให้ความเอาใจใส่และห่วงใย นักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
14.	เมื่อนักเรียนมีปัญหา ครูให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ					
15.	ครูว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเห็นนักเรียนทำผิดระเบียบ					
16.	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้อง					
17.	ครูแสดงความรักต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน					
18.	ครูให้คำปรึกษาและแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัว					
19.	ครูไม่สนใจฟังปัญหาของนักเรียน					
20.	ครูไม่สนใจนักเรียนนอกเวลาเรียน					
21.	ครูให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียน					
22.	ครูสนใจปัญหาการเรียนของนักเรียน					
23.	ครูไม่ค่อยสนใจปัญหาส่วนตัวของนักเรียน					
24.	ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของนักเรียน					

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียล

คำชี้แจง ในข้อคำถามด้านล่าง ถามเกี่ยวกับความถี่ในการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยอินเทอร์เน็ตทางคอมพิวเตอร์หรือด้วยข้อความ/รูปภาพ/การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตทางโทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ขอให้นักเรียนเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ข้อละเพียงหนึ่งช่อง โดยให้เลือกตอบว่า

- ไม่เคย
- 1 ครั้งใน 1 ปี
- 2-3 ครั้งใน 1 ปี
- 1-2 ครั้งใน 1 เดือน
- 1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์
- เกือบทุกวันหรือทุกวัน

ข้อคำถาม	ไม่เคย	1 ครั้งใน 1 ปี	2-3 ครั้งใน 1 ปี	1-2 ครั้งใน 1 เดือน	1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์	เกือบทุกวันหรือทุกวัน
1. มีคนดัดแปลงรูปของนักเรียนให้ดูไม่ดี แล้วโพสต์ทางอิเล็กทรอนิกส์						
2. มีคนเข้าสู่ระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียน แล้วเปลี่ยนข้อมูลนักเรียน						
3. มีคนโพสต์ภาพเปลือยของนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์						
4. มีคนสวมรอยนักเรียน ในการเผยแพร่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์						
5. หลังจากนักเรียนทำแบบสอบถามที่มีความเป็นส่วนตัวทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว คำตอบของนักเรียนถูกส่งไปให้ผู้อื่น						
6. มีคนเขียนข้อความที่ไม่ดีเกี่ยวกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์						

ข้อคำถาม	ไม่เคย	1 ครั้งใน 1 ปี	2-3 ครั้งใน 1 ปี	1-2 ครั้งใน 1 เดือน	1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์	เกือบทุกวันหรือทุกวัน
7. มีคนโพสต์ภาพที่น่าอายของนักเรียนไปให้ผู้อื่นดูทางอิเล็กทรอนิกส์						
8. มีคนเผยแพร่บทสนทนาทางอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนแก่ผู้อื่น						
9. มีคนเข้าสู่ระบบบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียน แล้วสวมรอยว่าเป็นนักเรียน						
10. มีคนกวนโมโหนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์						
11. มีคนปฏิบัติต่อนักเรียนไม่ดีทางอิเล็กทรอนิกส์						
12. มีคนเรียกชื่อนักเรียนอย่างไม่สุภาพทางอิเล็กทรอนิกส์						
13. มีคนทำให้นักเรียนกลายเป็นตัวตลกในสายตาคนอื่นทางอิเล็กทรอนิกส์						
14. มีคนสบถคำหยาบต่อนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์						
15. นักเรียนได้รับภาพเปลือยที่เห็นด้านม/อวัยวะเพศชัดเจน ทางอิเล็กทรอนิกส์จากบุคคลอื่น (ที่ไม่ได้ส่งให้หลายคนพร้อมกัน [สแปม]) โดยที่นักเรียนไม่ได้ร้องขอ						
16. นักเรียนได้รับรูปภาพที่ไม่น่าดู (ที่ไม่ได้ส่งให้หลายคนพร้อมกัน [สแปม]) ทางอิเล็กทรอนิกส์						
17. นักเรียนได้รับข้อความขั้วอารมณ์ทางเพศทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่นักเรียนไม่ต้องการ						

ข้อคำถาม	ไม่เคย	1 ครั้งใน 1 ปี	2-3 ครั้งใน 1 ปี	1-2 ครั้งใน 1 เดือน	1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์	เกือบทุกวันหรือทุกวัน
18. นักเรียนได้รับภาพโป๊หรือเปลือยที่นักเรียนไม่ต้องการจากคนที่นักเรียนคุยด้วยทางอิเล็กทรอนิกส์						
19. มีคนสวมรอยเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตนเองขณะที่คุยกับนักเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์						
20. นักเรียนส่งข้อมูลส่วนบุคคลให้บุคคลอื่นทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่ภายหลังพบว่าคนนั้นไม่ใช่คนที่นักเรียนต้องการส่งให้ 21. มีคนโกหกนักเรียนเกี่ยวกับตัวตนของเขาทางอิเล็กทรอนิกส์						

ภาคผนวก ง

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมวิจัย

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HS 054/2563

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกโซเชียลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวสุกิตา จิตต์สม

หน่วยงานที่สังกัด : นิติระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

๑. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ ๒ วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๒. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓
๓. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๒ วันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
๔. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓
๕. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว หรือชุดที่ใช้เก็บข้อมูลจริงจากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ ๑ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓
๖. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ ๑๘ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

วันที่หมดอายุ : วันที่ ๑๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ลงนาม

จิตร วัฒน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ แจ่มเอี่ยม)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุดที่ ๑ (กลุ่มคลินิก/ วิทยาศาสตร์สุขภาพ/ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี)

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ขอใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย และขอเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่ 01012
วันที่ 16 ก.ค. 63
เวลา 8.00 น.

ที่ อว 8718/1403

มหาวิทยาลัยบูรพา
รับที่ 04295
วันที่ 10 ก.ค. 2563
เวลา 16.30 น.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 กรกฎาคม 2563

บัณฑิตวิทยาลัย
รับที่ 0387
วันที่ 14 ก.ค. 2563
เวลา 17.05

เรื่อง อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

อ้างถึง หนังสือที่ อว 8137/199 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2563

ตามหนังสือที่อ้างถึง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา มีความประสงค์ขออนุญาตใช้เครื่องมือการวิจัยให้กับนางสาวสุภิกา จิตต์สม นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในส่วนของคณะศึกษาศาสตร์และสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ คือ

1. แบบสอบถามพฤติกรรมติดสนทนาออนไลน์ เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ ของคุณวิไลลักษณ์ ทองคำบรรจง ซึ่งมี รศ.ดร.อรพินทร์ ชูชม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์
2. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ ของคุณสุเมธ พงษ์เกตุรา ซึ่งมี ผศ.ดร.พาสณา จุลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์
3. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ ของคุณอาจารย์ ช่างประดับ ซึ่งมี ผศ.ดร.พาสณา จุลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์
4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ ของคุณธิดา ฐิติพานิชยางกูร ซึ่งมี รศ.ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาแล้วไม่ขัดข้องยินดีให้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวได้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

เรียน คณบดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๑. เพื่อโปรดทราบ

๒. เห็นความชอบ... (Signature)

ดำเนินการ

เรียน คณบดี

ขอแสดงความนับถือ

๑. เนื้อหาโปรดทราบ

๒. เห็นความชอบ... (Signature)

แล้ว ผศ.สุภิกา มาทราบ ต่อไป

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร.0 2649 5000 ต่อ 15644
โทรสาร 0 2260 0132

(Signature)
16 ก.ค. 63

เลขาฯ บัณฑิตวิทยาลัย
ในเขต
๑๐ ก.ค. ๖๓

กนก
๑๑ ก.ค. ๖๓
นร/ นรพ. (Signature)
นรพ. (Signature)
+ นรพ. นร. (Signature)
นรพ. (Signature)
๑๕ ก.ค. ๖๓

โรงเรียน . 1403
 รับที่.....
 วันที่..... 15 ก.ย. 2563
 เวลา..... 14.54 น.

ที่ อว ๘๑๓๗/๕๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
 ๑๖๙ ถ.สิงหนาทบางแสน ต.แสนสุข
 อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓๓ สิงหาคม ๒๕๖๓

6 ก.ย. 2563

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
- ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคุณภาพ)

ด้วย นางสาวสุกฤษา จิตต์สม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๙๒๐๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร-
 มหบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติ
 เค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุตมทรัพย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอ
 โรงเรียนของท่านในการหาคุณภาพจากเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตดังกล่าวขังต้นดำเนินการ
 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทั้งชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ของโรงเรียน จำนวน
 ๓๐ คน ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังกล่าวขังต้น ได้ที่เบอร์โทร
 ๐๖-๑๖๙๖-๙๘๓๕ หรือ E-mail: opap.supisa@hotmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จะเป็นพระคุณยิ่ง

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

นางสาวสุกฤษา จิตต์สม
 นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร-
 มหบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต
 มหาวิทยาลัยบูรพา ขออนุญาตหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย เรื่อง
 “ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแก
 ผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียน ม.ปลาย”
 -เห็นควร...
 นิสิต
 ภรภัทร

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
 โทร ๐๓๘ ๒๗๐ ๐๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕
 E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

- ขอแสดงความนับถือ
 นิสิต

15 ก.ย. 2563

15 ก.ย. 2563

V

โรงเรียน	1104
รับที่	
วันที่รับ	2563
เวลา	14.55

ที่ อว ๘๑๓๗/๕๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๕๐๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
- ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสุภิกา จิตต์สม รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๙๒๐๐๖๐ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เองอุดมทรัพย์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอ
โรงเรียนของท่านในการหาคุณภาพจากเครื่องมือวิจัย นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้นดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทั้งชายและหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ของโรงเรียน จำนวน
๑๓๔ คน ระหว่างวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิต
ตั้งรายนามข้างต้น ได้ที่เบอร์โทร ๐๖-๑๖๙๖-๔๘๓๕ หรือ E-mail: opap.supisa@hotmail.com

เรียนเชิญมาเพื่อโปรดพิจารณา จะเป็นพระคุณยิ่ง

นางสาวสุภิกา จิตต์สม
 ผลิตงาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ขอเสนอขอเก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง
 ด้านจิตสังคมที่มีอิทธิพลต่อการถูก
 รังแกในโลกไซเบอร์ของนักเรียน ม.ปลาย
 ควรอนุญาตหรือไม่

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

เรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา
 นุจรี ไชยมงคล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๒๗๐ ๐๐๐ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๕

mail: grd.buu@go.buu.ac.th

๑ ๑๖ ก.ย. ๒๕๖๓